

ETELÄVENÄJÄNKOIRA
Uusi jalostuksen tavoiteohjelma
2026-2030

Hyväksytty Suomen etelävenäjänkoirat ry:n hallituksessa 27.12.2024
Hyväksytty Suomen etelävenäjänkoirat ry:n vuosikokouksessa 9.2.2025
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa xx.xx.2025
Hyväksytty SKL jalostustieteellisessä toimikunnassa xx.xx.2025

Sisällysluettelo

	sivu
1. Yhteenveto	3
2. Rodun taustaa	3
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia	6
4. Rodun nykytilanne	7
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.1.1 Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja	7
4.1.2 Sukusiitos	9
4.1.3 Tehollinen populaatiokoko	10
4.1.4 Jalostusurokset ja nartut ja niiden jälkeläismäärät	11
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	13
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	13
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	13
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	19
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	19
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	20
4.3 Terveys ja ikääntyminen	21
4.3.1 Pevisa ohjelmaan sisälletyt sairaudet ja viat	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	30
4.3.4 Lisääntyminen	31
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	32
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	32
4.4 Ulkomuoto	32
5. Yhteenveto aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta	39
6. Jalostuksen tavoitteet ja toteutus	39
6.1 Jalostuksen tavoitteet	39
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	40
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	40
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	40
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	41
7. Lähteet	42
8. Liitteet	43

1. YHTEENVETO

Etelävenäjänkoira on paimen- ja vahtikoira, jota käytetään karjan suojelemiseen, vartiointiin ja tiluksien vartiointiin. Rotu on keskikokoinen tai kookas ja väritykseltään valkovoittainen. Rotumääritelmän mukaan se on helppohoitoinen, mutta sen turkki on vaativa. Etelävenäjänkoirat ovat perheelleen uskollisia ja omistautuneita, mutta voivat suhtautua vieraisiin ihmisiin epäluuloisesti tai varautuneesti, mutta ne eivät saa olla vihaisia tai arkoja.

Etelävenäjänkoiran historia alkaa 1800-luvun Espanjasta, mistä se on kulkeutunut Venäjän aroille ja Krimille 1800-luvun lopussa. 1900-luvun alkupuolella rotu oli kuolla sukupuuttoon ensimmäisen maailman sodan aikana ja sitä alettiin elvyttää roturisteytyksillä silloisen Neuvostoliiton valtionkenneleissä. Suomeen ensimmäiset etelävenäjänkoirat ovat tulleet 1980-luvulla ja kasvatustoiminta on alkanut 1990-luvulla. Suomessa on rekisteröity yhteensä 316 etelävenäjänkoiraa.

Suomen etelävenäjäkoirat ry on perustettu vuonna 2009 ja se on SKL:n alainen rotukerho. Yhdistys on perustettu, koska on haluttu tehdä rotua tunnetuksi ja edistää koirien terveyttä ja luonteenomaista käyttäytymistä ylläpitävää jalostustoimintaa. Rodun populaatiopohja on hyvin pieni ja viime vuosina tilanne on vaikeutunut edelleen. Viime vuosina on ollut vaikea löytää terveitä jalostuskoiria, joidenka sukutauluissa ei toistuisi samoja esi-isiä. Rotu on luontaisesta ja itsenäisestä reviiri- ja vartiointiominaisuuksiltaan vaativa koira, mikä vaatii sopivaa elintilaa toteuttaakseen rodulle ominaista käyttäytymistä.

Jalostustavoiteohjelmassa haluamme korostaa sitä, että koirien terveystarkastukset ovat tärkeitä riippumatta siitä ovatko ne jalostuskäytössä. Etelävenäjänkoirille on tehty vähän virallisia terveystutkimuksia, joten esim. lonkka- ja kyynärniveltuloksista ei luotettavaa tietoa.

Jalostukseen käytetään terveitä, ulkomuodoltaan ja käyttöominaisuuksiltaan rodunomaisia koiria. Jalostukseen käytettävistä koirille tulee tehdä viralliset lonkka-, kyynär- ja selkätutkimukset ja D-lonkkaisen voi yhdistää vain A tai B-lonkkaisen kanssa.

Suosittelaa, että sukusiitosprosentti on enintään 6,25 neljällä sukupolvella laskettuna ja suositellaan yhdelle koirayksilölle 1-2 pentuetta.

2. RODUN TAUSTAA

Etelävenäjänkoiran arvellaan polveutuvan karheakarvaisista, parrakkaista koirista, joita tuotiin Espanjasta eteläisen Venäjän aroille yhdessä lampaiden kanssa. Tämä tieto mainitaan Venäjän keisarikunnan täydellisessä lakikokoelman XXVI osassa, joka on julkaistu 1830 Pietarissa. Nämä ketterät, keskikokoiset koirat muistuttivat ulkomuodoltaan katalonianpaimenkoiraa ja ne kykenivät kokoamaan lammasmaat yhteen ja suojelemaan niitä. Espanjasta tuodut koirat risteytyivät paikallisten lammaskoirien, laumanvartijoiden ja vinttikoiratyyppeiden koirien kanssa, joita oli esiintynyt alueella jo muinaisista ajoista lähtien. Näin syntyneet risteytyskoirat levittäytyivät laajalti Venäjän eteläosiin ja ne tunnettiin ulkomailla saakka. Läntisessä Euroopassa niitä kutsuttiin venäjänpaimenkoiriksi. Vuonna 1867 Pariisin maailmannäyttelyssä venäjänpaimenkoiralle myönnettiin kultainen mitali sen kauneuden tähden.

Todellinen valikoiva jalostus kuitenkin alkoi 1898 Krimillä Askania-Novan alueella, saksalaissyntyisen paroni Friedrich von Falz-Feinin tilalla. Hän antoi rodulle sen nykyisen

ulkomuodon ja alkoi kutsua sitä nimellä etelävenäjänpaimenkoira. Lukuisat risteytykset paikallisten vinttikoirien kanssa olivat saaneet aikaan entistä suuremman koon ja valkovoittoisen värityksen, ja niiden ansiosta rakenne oli hieman keventynyt ja rotuun oli tullut nopeasti juoksevien koirien hieman litteä rintakehä, kuroutunut vatsalinja sekä voimakkaammat takakulmaukset sekä vahvempi saalistuskäyttäytyminen. Tuloksena oli suuri, ketterä ja eloisa koira, joka oli hyvä puolustaja ja tiukka vartija, nopea liikkeissään ja vahva leuoiltaan. Viimeiset rakenteen rotupiirteet ja rodun nimi vakiinnutettiin lopulta rotuun Neuvostoliitossa 1930-luvun alkuvuosina, kun ensimmäinen virallinen rotumääritelmä hyväksyttiin.

Venäjän vallankumouksen aikaan 1900-luvun alussa etelävenäjänkoira kuoli lähes sukupuuttoon, koska se puolusti aggressiivisesti alueitaan myös sotilasjoukkoja vastaan. Koiria tapettiin myös niiden turkin vuoksi. Vallankumouksen jälkeen etelävenäjänkoiria oli jäljellä enää muutamia yksilöitä ja rotua alettiin elvyttää Neuvostoliiton valtionkennelissä, Punaisen Tähtien kennelissä.

Geenipohjaa laajennettiin tekemällä roturisteytyksiä. Näihin käytettiin mm. valkoista kaukasiankoiraa ja valkoista isovillakoiraa. Tavoitteena oli sopivan aggressiivisesti vartioiva työkoira ja kanta saatiin elpymään. Näistä ajoista lähtien etelävenäjänkoiraa on jalostettu pääasiassa aluevartijaksi.

Suomeen ensimmäiset etelävenäjänkoirat ovat saapuneet oletettavasti 1970-80 luvun taitteessa. Kodinkuvalehdessä tieto, että vuonna 1978 Suomeen tuotiin kaksi narttua ja yksi uros Neuvostoliitosta. Sari Enkamons vanhemmat puolestaan ovat saaneet uroksen sekä nartun Neuvostoliitosta 1980-luvulla. Koirat elivät pitkään, olivat kovia vahteja ja kävivät pentunäyttelyissä kerran. Turkki vaati paljon hoitoa. Pentuetta yritettiin saada, siinä kuitenkin koskaan onnistumatta.

1990-luvulla Suomessa oli muutamia kasvattajia mm. Hurmurin ja Cerockin kennelit, joissa oli Virosta ja Neuvostoliitosta tuotuja koiria. 2000-luvulla etelävenäjänkoirien kasvattaminen lisääntyi.

Koiria on tuotu Suomeen mm. Baltian maista, Venäjältä, Valko-Venäjältä, Ukrainasta ja Puolasta aina tähän päivään saakka. Rotu on kuitenkin erittäin harvinainen Suomessa. Suomessa on ollut etelävenäjänkoirien kasvattajia 12 eri kennelissä. Koirissa esiintyy paljon samoja koiria sukutauluissa.

Etelävenäjänkoirien tärkeimmät kasvatusmaat ovat Venäjä, Ukraina ja Puola. Tällä hetkellä ei ole tarkkaa tietoa rodun määrästä Euroopan eri maissa, mutta tiedetään niiden olevan hyvin pieniä kuten Suomessakin. Ulkomailla pentueita syntyy lähinnä Odessan alueella Ukrainassa, missä asustaa kaksi aktiivista kasvattajaa, joille syntyy noin 1-2 pentuetta joka toinen vuosi. Puolassa on yksi aktiivinen kasvattaja, jolla ollut ainakin kaksi pentuetta viimeisen 10 vuoden aikana ja Alankomaissa syntyi yksi pentue vuonna 2023. Liettuassa ja Virossa kasvatustoiminta on loppunut toistaiseksi. Latviassa yksi aktiivinen kasvattaja, jolla on ollut yksi pentue 2021. Venäjällä syntyy pentueita vuosittain, mutta tällä hetkellä Suomeen tuonti hankalaa.

SEVK ry:n jäsenet ovat osallistuneet säännöllisesti noin joka 2-3 vuosi järjestettäviin Euroyoozhak tapahtumiin Euroopan eri maissa ja teemme yhteistyötä rotuun paneutuneiden asiantuntijoiden kanssa mm. Zinaida Naumovan ja Leendert Bosmanin kanssa.

Eri sukulinjoja on vaikea löytää ja jos niitä on niin tuonti Suomeen mahdotonta nykyisten määräysten vuoksi. Ulkomaiset kasvattajat eivät myöskään mielellään myy hyviä pentujansa ulkomaille vaan pitävät rodun kotimaassaan.

Alla Irina Shvetsin kirjoitus "Pari sanaa etskuista", minkä alkuperäisen venäjänkielisen tekstin yhdistyksemme venäjänkielentaitoinen kannatusjäsenemme on kääntänyt venäjänkielestä suomeksi.

Pari sanaa etskuista – I. L. Shvets

Natalia Drovosekova, 22. syyskuuta 2020

Etsku, tai etelävenäjänkoira, on rotu, joka on herättänyt ihastusta koiranäyttelyissä ympäri Euroopan jo 1800-luvun puolivälistä lähtien. Rotu, joka vaistoin kaikkia olosuhteita onnistui selviytymään ja jonka kanssa voimme nauttia olostamme, selviytyi neuvostoliittolaisten kynologien työn ja omistautumisen ansiosta. He pelastivat nämä ainutlaatuiset eläimet täydeltä tuholta.

Ensimmäisen kerran rodun melkein tuhosi vuoden 1917 vallankumous, kun mottona oli "maata talonpojille, palatsit työläisille" ja niin edelleen. Ainoa vain, että nämä pörröiset koirat, jotka löydettiin eivät olleet samaa mieltä tuollaisen moton kanssa, ja ne puolustivat isäntiensä omaisuutta viimeiseen pisaraan niiltä, jotka halusivat "ottaa ja jakaa". Tulos olisi ennalta-arvattava, mutta rodun pelasti täydeltä katoamiselta NKVD:n tarve vahtikoiriin. Nämä lahjomattomat koirat kävivät hyvin tärkeiden rakennusprojektien, leirien, vankiloiden sekä muiden kohteiden valvomiseen.

Sitten tulikin Toisen maailmansodan aika... Neuvostoliiton länsi- ja lounaisosissa, minne etelävenäjänkoirien kannat olivat keskittyneet, oli ennennäkemättömiä taisteluita. Suuri osa kannasta tuhoutui jälleen. Pieni määrä etelävenäjänkoiria säilyi Keski-Venäjällä sekä Uralin toisella puolen. Näistä koirista lähti kannan elvyttäminen sodanjälkeisinä vuosina, ne vain sattuiivat olemaan kaukana, eivätkä ne aina olleet puhtasrotuisia. Vaikka Siperiassa ja Uralilla rotua kasvatettiin pääasiallisesti puhtaasti, kuuluisassa Krasnaja Zvezdan kennelissä teetettiin etelävenäjänkoirilla lähinnä sekarotuisia pentuja. Niiden verta löytyy nykyään moskovanvahtikoirilta, kaukasianpaimenkoirilta, venäjänmustaterriereiltä ja moskovanvesikoirilta, jotka alun perin olivat viiksekkäitä ja parrakkaita koiria, joita peitti musta karva, joka muuten muistutti etelävenäjänkoiran turkkia. Etelävenäjänkoiria käytettiin myös monia palkintoja voittaneen komondori Portašin kasvattamiseen.

Melkoista geenien voimaa ja päättäväisyyttä rodulla on ollut pakko olla, jotta se on pystynyt säilymään ja pitämään ainutlaatuisen mielensä ja luonteensa elossa kaikkien koettelemusten jälkeen! Etskuja tarvitaan taas vahtikoirina. Kuuluisa etskupari ovat Sokol ja Slava, jotka vahtivat Bratskin vesivoimalaa. Juuri ne auttoivat etelävenäjänkoirakannan elvyttämisessä Leningradin alueella. Etelävenäjänkoirat vartioivat armeijan tehtaita kaupungissa sekä ympäröivässä läänissä. Tšeljabinsk, Jekaterinburg, Perm, Gorki – näiden kaupunkien sotilaspoliisiyksiköiden kenneleissä säästyi puhtasrotuisia etelävenäjänkoiria. Lukuisia etelävenäjänkoiria näyttelyissä, ihastuneita katseita, jonottamista pennun saamiseksi, näin siinä kävi. Etelävenäjänkoirat viimeisissä Neuvostoliiton kansallisessa näyttelyssä vuonna 1968 VDNH-puistossa herättävät vieläkin ihastusta.

Vaikeudet kuitenkin olivat edessä. 1970-luvun puolivälissä maan johto päätti koneellistaa koirien tehtävät, koska se olisi halvempaa. Valtavan työn jälkeen kasvattajat päättivät kyyneleet silmissä pelastaa sen, mikä oli pelastettavissa. Käytännössä se tarkoitti vanhimpien koirien sekä pentujen pelastamista, koska täyskasvaneet koirat eivät kelvanneet kaupunkiasuntojen asukeiksi. Ne olivat, kuten nyt sanotaan, "sosiaalisesti vaarallisia", ja niinhän se onkin. "Uudelleenjärjestelystä" ihmeellä selvinneet koirat eivät valitettavasti riittäneet kasvatukseen, joten kasvatuksessa oli jälleen turvauduttava muihin

rotuihin. Joidenkin moskovaalaisten narttujen pentueisiin käytettiin Unkarista tuotua komondori Feutmenti Alia (omistaja N. Trofimova).

Tämä tietenkin oli todella vaarallista, mutta rotuun siihen aikaan Moskovan kasvatusyhdistyksessä keskittynyt A. Ja. Arhangel'skaja kykeni tukemaan rotua ja pitämään sen kovalla työllä pinnalla. Ja kyllä, oli kasvatusyhdistys, oli työläisiä, jotka kokivat rodun omakseen. Monet heistä ovat jo iällä tai menehtyneet, mutta he eivät koskaan päästäneet irti lempikoiristaan. Suuri kiitos siitä heille! Tietenkin sellaisia löytyy myös, jotka siirtyivät kaupallisempiin, vähemmän työtä vaativiin rotuihin.

Lopuksi, voimme palata nykyaikaan: mitä rodulle kuuluu nyt? Vaikeuksista huolimatta, rodun levinneisyysalue kasvaa, ja uusia rodun kasvattajia ja kenneleitä ilmestyy, sekä pentujen lukumäärä kasvaa. Ei tietenkään niin nopeasti, kuin toivoisi, mutta se on tyhjää parempi. Kiinnostus rotua kohtaan kasvaa myös Venäjän ulkopuolella. Koirien määrä kasvaa Suomessa ja Israelissa, ja rotua kasvatetaan myös Ranskassa, Italiassa ja Alankomaissa.

Tilastoa rodusta Venäjällä:

Vuonna **2017** syntyi **198** pentua.

Vuonna **2018** talouskriisi iski myös kasvattajiin, ja pentuja syntyi **95**.

Vuonna **2019** tilanne parani, ja pentuja syntyi **124**.

Vuonna **2020** heinäkuun loppuun mennessä oli syntynyt **65** pentua. Toivon kovasti, ettei luku ole lopullinen. Kaikki Te tiedätte, kuinka vaikea vuosi on ollut.

Lopuksi haluan kiittää kovasti kaikkia etskun omistajia. Ansioituneita kasvattajia, kennelinpitäjiä, uusia rodun harrastajia, jotka ottavat ensiaskeliaan rodun kanssa. Menestystä Teille kaikille, terveyttä ja onnea Teille ja koirillenne.

Kiittäen,

I. L. Shvets, Puheenjohtaja, Venäjän kansallinen etelävenäjänkoirayhdistys, FCI-asiantuntija

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Etelävenäjänkoirat ry (Suomen Etelävenäjänpaimenkoirat ry) on perustettu Oulussa 18.07.2009 ja merkattu yhdistysrekisteriin 23.10.2009. Tätä ennen rotuyhdistyksenä toimi Venäläiset Owzarkat ry (1993- 2005). Tämä yhdistys toimi etelävenäjänkoirien, kaukasiankoirien ja keskiaasiankoirien rotuyhdistyksenä. Suomen Etelävenäjänkoirat ry:n rotujärjestö on Suomen Palveluskoirakoiraliiitto (SPKL ry). Yhdistys on hyväksytty Pohjois-Pohjanmaan Kennelpiiriin ja Suomen Kennelliiton jäsenyhdistykseksi 4.2.2010 ja Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykseksi 2.3.2010. SPKL hakee lajiliiton statusta vuonan 2025, minkä takia se ei voi enää toimia rotujärjestönä rodullemme. Uusi rotujärjestömme on mahdollisesti Suomen seurakoirat ry, mihin SEVK ry on lähettänyt hakemuksen.

Kennelliiton uusissa 1.1.2020 käyttöön otetuissa säännöissä olemme SKL:n rotukerho. Yhdistyksen kotipaikka on Oulu. Yhdistyksen nimenmuutos Suomen etelävenäjänkoirat ry (SEVK ry) on hyväksytty patentti- ja rekisterihallituksessa 15.8.2014 ja on käsitelty Suomen Kennelliiton hallituksen kokouksessa 2.10.2014.

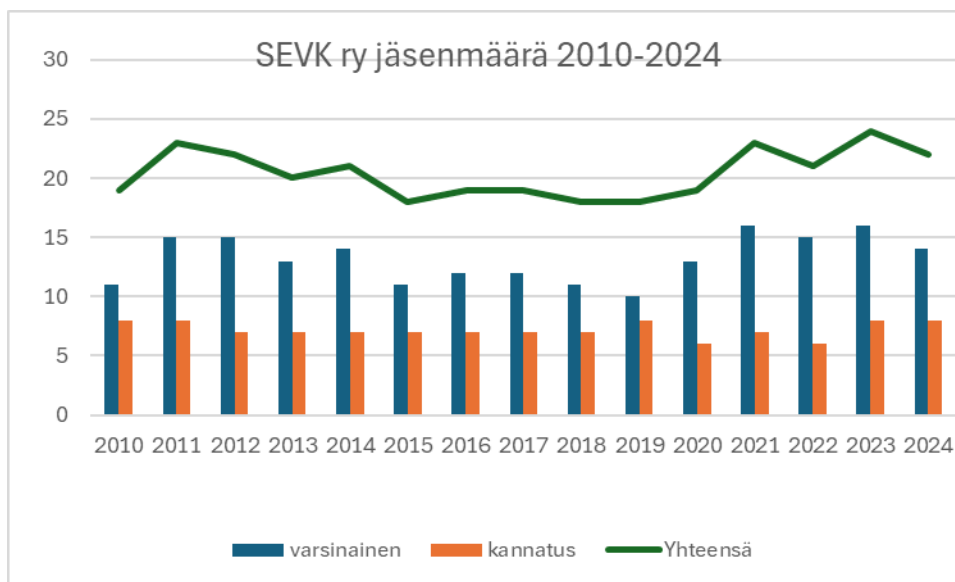
Suomen Etelävenäjänkoirat ry:n toiminta kattaa koko maan ja tavoitteena on kehittää ja edistää puhdasrotuisten etelävenäjänkoirien tuntemusta ja jalostusta. Yhdistyksellä on

rotuneuvontaa, jolla pyritään ohjaamaan jäseniä hoitamaan ja kasvattamaan koiransa eettisesti oikein ja säilyttämään rodun korkea taso. Yhdistys myös opastaa jäseniään sopeuttamaan rotua yhteiskuntakelpoiseksi.

SPKL:n jalostustoimikunnassa on ollut SEVK ry:n yhdyshenkilö useamman vuoden. Yhdistyksen tehtäviä ovat myös tiedon kerääminen mm. terveystarkastuksilla, rodun tilan seuraaminen, rotuun liittyvien tapahtumien järjestäminen sekä ylläpitää pentuvälitystä ja ajantasalla olevia jalostussuosituksia. SEVK ry:llä ei ole ollut virallisesti hyväksyttyä jalostustavoite-ohjelmaa, vaikka JTO-aa on tehty jo vuodesta 2011 alkaen. Yhdistyksen vähäisen jäsenmäärän takia jalostustavoiteohjelma on aina jäänyt kesken. Myöskin vähäinen etelävenäjänkoirien rekisteröintimäärä on vähentänyt motivaatiota tehdä virallinen jalostustavoiteohjelma, vaikka asiaa on pidetty tärkeänä.

Yhdistys pitää yhteyksiä ulkomaalaisiin rotuyhdistyksiin ja informoi jäseniään jäsenkirjeillä. Yhdistyksellä on kotisivut : <https://srofinland.weebly.com/> ja facebook sivut : <https://www.facebook.com/SuomenEtelavenajankoiratRy/>

Alla olevassa kuvassa on SEVK ry jäsenkehitys vuosina 2010-2024. Vuonna 2024 oli 22 jäsentä, joista 14 oli varsinaista jäsentä ja 8 kannatusjäsentä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja

Suomen Kennelliiton sivuilla Katariina Mäki kirjoittaa rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta, mikä tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostuksesta ei suljeta pois enempää kuin 50 % pentueista tai enempää kuin se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 1 rodun keskimääräisellä, kahdella kerrotulla pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen käytetään 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20 - 50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4 - 6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin.

Populaation pienen koon vuoksi yksittäisellä koiralla voi siis olla hyvinkin suuri vaikutus rotuun. Etenkin sen monimuotoisuuteen. Tämän vuoksi tulisi jalostuksessa kiinnittää huomiota myös narttujen liikakäyttöön. Yhden koiran jälkeläismäärä voi myös kasvaa hyvin suureksi toisessa sukupolvessa, eli toisin sanoen jos sen pentuja käytetään paljon jalostukseen. Tällä tavalla myös yksilöllä, jolla itsellään on vain muutama pentu, voi olla hyvinkin merkittävä vaikutus koko rodun tasolla. Toisaalta, jos jalostuskoiran jälkeläisiä ei käytetä jalostukseen, sen vaikutus katoaa rodusta heti seuraavassa sukupolvessa, vaikka sillä itsellään olisikin runsaasti pentueita.

Etelävenäjänkoira on populaatioltaan harvinainen rotu maailmassa. Suomessa etelävenäjänkoiria on rekisteröity vuosien 1990 – 2024 aikana yhteensä 316 koiraa, joista vuosina 2010-2024 on rekisteröity 116 koiraa. Taulukon 1 perusteella näistä vuosina 2010-2024 rekisteröidyistä koirista 11 on ollut tuontikoiria.

Jalostukseen on käytetty 16 eri urosta, joista 10 on ollut kotimaisia, 2 ulkomaalaista ja 4 tuontiurosta. Nuorin näistä uroksista on ollut kotimainen uros 10kk iältään ja vanhin uros keskimääräiseltä iältään 7v 5kk.

Jalostukseen on käytetty 17 eri narttua, joista 10 on ollut kotimaisia ja 7 on ollut tuontinarttuja.

Nuorin näistä jalostukseen käytetyistä nartuista on ollut kotimainen 2v 5kk ja vanhin kotimainen 7v7kk.

Sukusiitosprosentti on ollut korkeimmillaan 5.08%.

Taulukko 1. Vuositilasto-rekisteröinnit 2010-2024

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)			2	6	18	10	6			10	5	12	8	11	5
Tuonnit		1		1	2	3	1	1	1	1			1		2
Rekisteröinnit yht.		1	2	7	20	13	7	1	1	11	5	12	9	11	7
Pentueet			1	1	3	2	2			2	1	2	1	1	1
Pentuekoko			2	6	6	5	3			5	5	6	8	11	5
Kasvattajat			1	1	2	2	2			2	1	2	1	1	1
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki			1	1	2	2	2			2	1	2	1	1	1
- kotimaiset			1	1	2	2	1					2		1	
- tuonnit										1	1		1		1
- ulkomaiset			0	0	0	0	1			1	0	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön	10 kk	6 v	5 v 7 kk	6 v 2 kk	2 v 6 kk					7 v 5 kk	5 v 11 kk	6 v 1 kk	3 v 10 kk	4 v 7 kk	2 v 4 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki			1	1	3	2	2			2	1	2	1	1	1
- kotimaiset				1	2	1				2	1	1		1	1
- tuonnit			1		1	1	2					1	1		
- keskimääräinen jalostuskäytön	3 v 5 kk	2 v 5 kk	5 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v					4 v 5 kk	2 v 8 kk	4 v 2 kk	5 v 7 kk	3 v 2 kk	7 v 7 kk
Isoisät			2	2	5	4	4			3	2	4	2	2	2
Isoäidit			2	2	5	4	4			3	2	4	2	2	2
Sukusiitosprosentti			3,52 %	1,03 %	5,02 %	1,45 %	5,08 %			1,14 %	1,27 %	2,87 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

4.1.2 Sukusiitos

Sukusiitoksen pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat sukua keskenään. Uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset (yli 6,25%). Sukusiitos voidaan laajasti määritellä yhdistelmäksi, jossa paritettavien koirien välinen sukulaisuus on suurempi kuin rodussa keskimäärin.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettukin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelit yhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdus- ja allergia-alttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos

sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman tausta tiedon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 % (Katariina Mäki)

Etelävenäjänkoirilla on yhdistelmien sukusiitosprosentin keskiarvo on kannan kokoon nähden hyvällä tasolla. Aikavälillä 2009-2023 on ollut kaksi sukusiitospentuetta. Ulkomailla etenkin Venäjä, saattaa olla hyvin suuria sukusiitosprosentteja, mutta näitä koiria ei ole tuotu Suomeen. Tuontikoirissa sukusiitosprosentit ovat Suomessa hyväksytyjä. On vaikea saada uutta geenipohjaa ja varsinkin nyt maailmatilanteesta johtuen tilanne on vaikeutunut.

Jalostuksessa toistuvat samat sukulinjat, vaikkakin sukusiitosprosentit eivät ole korkeita. Näennäisesti koirat saattavat olla eri sukua, mutta lähes kaikkien sukutauluissa 3-4 polven päässä samoja yksilöitä.

4.1.3 Tehollinen populaatiokoko

Rodun jalostuspohjan laajuus voidaan määritellä niin sanotulla tehollisella populaatiokoolla. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenit homotsygoituvat. Jotta jalostuspohja pysyisi mahdollisimman laajana, tulisi jalostukseen käyttää useita uroksia, että narttuja. Tehollisen populaatiokoon tulisi olla vähintään 200 jalostuskoiraa. Näin pienellä rodulla jalostuspohja on murto-osa ihanteellisesta määrästä.

Katariina Mäki toteaa, että ”Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.”

Etelävenäjänkoirien tehollinen populaatio on pysynyt kaikkina tarkastelujakson vuosina kriittistä tasoa alempana eli rodun tehollinen koko on alle 50. Tämä tarkoittaa sitä, että rodun sukusiitosaste nousee ajan kuluessa. Vaikuttaa siltä, että tilanne jatkuu samanlaisena, rodun tilanne on pysynyt vakiona. Tulevaisuudessa tarvitaan uutta jalostusmateriaalia ja yhdistelmiä pitää suunnitella tarkasti.

Taulukko 2 tehollisen populaatiokoon analysointi

Vuositilasto - jalostuspohja															
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi															
- pentueet			1	1	3	2	2			2	1	2	1	1	1
- jalostukseen käytetyt eri urokset			1	1	2	2	2			2	1	2	1	1	1
- jalostukseen käytetyt eri nartut			1	1	3	2	2			2	1	2	1	1	1
- isät/emät	-	-	1,00	1,00	0,67	1,00	1,00	-	-	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
- tehollinen populaatio	-	-	1 (50%)	1 (50%)	3 (50%)	3 (75%)	3 (75%)	-	-	3 (75%)	1 (50%)	3 (75%)	1 (50%)	1 (50%)	1 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	-	-	0%	25%	0%	0%	0%	0%	-	40%	0%	25%	20%	33%	20%
- nartuista käytetty jalostukseen	-	0%	-	0%	10%	14%	33%	-	100%	17%	0%	12%	25%	25%	50%
Per sukupolvi (4 vuotta)															
- pentueet	2	5	7	8	7	4	4	3	5	6	5	5	7	7	9
- jalostukseen käytetyt eri urokset	2	3	4	5	5	4	4	2	4	5	5	5	5	5	7
- jalostukseen käytetyt eri nartut	2	4	5	7	6	4	4	2	4	5	5	5	4	5	7
- isät/emät	1,00	0,75	0,80	0,71	0,83	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,25	1,00	1,00
- tehollinen populaatio	3 (75%)	5 (50%)	6 (43%)	8 (50%)	8 (57%)	5 (62%)	5 (62%)	3 (50%)	5 (50%)	7 (58%)	7 (70%)	7 (70%)	6 (43%)	7 (50%)	9 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	17%	6%	5%	4%	0%	0%	20%	22%	25%	24%	20%	24%	17%	18%	17%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	7%	10%	13%	15%	27%	30%	22%	18%	15%	18%	23%	20%	22%	21%

4.1.4 Jalostusurokset ja-nartut ja niiden jälkeläismäärät

Seuraavaksi tarkastelun kohteeksi on otettu molemmat jalostusurokset sekä –nartut. Urosten ja narttujen jalostuskäyttöä on tässä haluttu tarkastella erikseen, koska yksittäisten koirien osuus ei saisi nousta liian suureksi. Liikakäytöksi katsotaan 10% osuudet kahtena edellisenä vuonna syntyneistä pennuista tai yli 5 % osuudet sukupolvea kohden.

Käytetyimmät urokset 15 vuotta

Seuraavassa taulukossa on esitetty käytetyimmät urokset 15 vuoden aikana 2010-2024. %-osuus-sarake kaaviossa kertoo kyseisen uroksen jälkeläismäärän prosentuaalisen osuuden koko rodun rekisteröinneistä tarkasteltuna ajanjaksona.

Rodun pienen syntyvyyden vuoksi yksittäisellä koiralla ei tulisi olla kuin yksi pentue ensimmäisessä sukupolvessa ja kaksi, maksimissaan kolme, toisessa sukupolvessa. Uroksissa suositeltua maksimimäärää enemmän pentueita on kahdella eniten käytetyllä, joista Heart Of Champ's Berlin Beast vaikuttaa voimakkaasti rodun kantaan myös toisen polven jälkeläismäärällään. Reilusti toisen polven jälkeläisiä rodun kantaan vaikuttamassa on myös uroksilla Zaijas Anan-Vompatti sekä Platon Crimea Ak-Kaya.

Nartuissa toisen polven jälkeläismäärät ovat populaation kokoon ja sen monimuotoisuuteen nähden liian suuret Zaijas Eroican-Tähkäpäällä, Belyj Boyar Eroicalla, Belaya Bestia Shelmalla ja Zaijas Anastasia-Romanilla.

Eniten käytetyn nartun, Zaijas Eroican-Tähkäpää, isä on sijalla 3. oleva uros Zaijas Anan-Vompatti ja emä toiseksi eniten käytetty narttu Belyj Boyar Eroica. Anan-Vompatin emä on sijalla 10 oleva Zaijas Anastasia-Roman. Kun lisäksi eniten käytetyt urokset, Heart Of Champ's Berlin Beast ja Zaijas Tähkäpään-Chutora ovat isä ja poika ja näillä koirilla on suuret toisen polven jälkeläismäärät, on rodun sukulaisuusaste väistämättä korkea.

Taulukko 3. 2010 - 2024 jalostukseen käytetyt urokset syntymävuoden mukaan

#	Uros	Synt.	Tilastointiaikana		%-osuus	kumulat. %	Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja			Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	HEART OF CHAMP'S BERLIN BEAST	2007	3	19	20,43 %	20 %	6	26	4	24
2	ZAIJAS TÄHKÄPÄÄN-CHUTORA	2015	4	17	18,28 %	39 %	1	2	4	17
3	ZAIJAS ANAN-VOMPATTI	2006	1	11	11,83 %	51 %	4	20	1	11
4	LEMPO	2012	1	9	9,68 %	60 %	1	6	1	9
5	PLATON CRIMEA AK-KAYA	2008	1	8	8,60 %	69 %	2	17	2	15
6	ABSOLUT ARETE YASI	2013	1	8	8,60 %	77 %	0	0	1	8
7	HÖMPPÄPEPUN KOZAK	2003	1	7	7,53 %	85 %	1	8	1	7
8	ZAIJAS EROICAN-PIKKUPRINSSI	2010	1	5	5,38 %	90 %	2	7	1	5
9	ZAIJAS TÄHKÄPÄÄN-AKAME	2015	1	4	4,30 %	95 %	0	0	1	4
10	INGLISILM MEELAS KARU	2016	1	2	2,15 %	97 %	0	0	1	2
11	ZAIJAS PIN-GREAT	2021	1	2	2,15 %	99 %	0	0	1	2
12	KAFF MARISTEP SHUMAN	2009	1	1	1,08 %	100 %	0	0	1	1

Käytetyimmät nartut 15 vuotta

Seuraavassa taulukossa on esitetty käytetyimmät nartut 15 vuoden aikana 2010-2024, %-osuus-sarake kaaviossa kertoo kyseisen nartun jälkeläismäärän prosentuaalisen osuuden koko rodun rekisteröinneistä tarkasteltuna ajanjaksona. Kumulatiivinen % kertoo, kuinka paljon koko rodun rekisteröinneistä yhteensä on näiden eniten käytettyjen jalostusuroksien jälkeläisiä kyseisenä tilastointiaikana.

Nartuissa toisen polven jälkeläismäärät ovat populaation kokoon ja sen monimuotoisuuteen nähden liian suuret Zaijas Eroican-Tähkäpäällä, Belyj Boyar Eroicalla, Belaya Bestia Shelmalla ja Zaijas Anastasia-Romanilla.

Eniten käytetyn nartun, Zaijas Eroican-Tähkäpää, isä on sijalla 3. oleva uros Zaijas Anan-Vompatti ja emä toiseksi eniten käytetty narttu Belyj Boyar Eroica. Zaijas Anan-Vompatin emä on sijalla 10 oleva Zaijas Anastasia-Roman. Kun lisäksi eniten käytetyt urokset, Heart Of Champ's Berlin Beast ja Zaijas Tähkäpään-Chutora ovat isä ja poika ja näillä koirilla on suuret toisen polven jälkeläismäärät, on rodun sukulaisuusaste väistämättä korkea.

Taulukko 4. 2010 – 2024 jalostukseen käytetyt nartut syntymävuoden mukaan

#	Narttu	Synt.	Tilastointiaikana		%-osuus	Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja		Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	ZAIJAS EROICAN-TÄHKÄPÄÄ	2010	2	14	15,05 %	5	21	2	14
2	BELYJ BOYAR EROICA	2007	1	11	11,83 %	4	20	2	15
3	LUXURY STAR OF FINNISH MIDNIGHT LYUTYI	2014	1	9	9,68 %	1	6	1	9
4	BELAYA BESTIA SHELMA	2006	1	8	8,60 %	2	17	2	15
5	HIPPA	2012	1	8	8,60 %	0	0	1	8
6	ZAIJAS MARTAN-BELLA	2013	2	7	7,53 %	0	0	2	7
7	INGLISILM IGNASH ABSOLUT	2008	1	7	7,53 %	1	8	1	7
8	NEREIDI	2019	1	6	6,45 %	1	2	1	6
9	FAYNA LYUTYI	2019	2	6	6,45 %	0	0	2	6
10	ZAIJAS ANASTASIA-ROMAN	2002	1	5	5,38 %	2	16	3	11
11	ZAIJAS ANAN-ATALANTE	2009	1	5	5,38 %	2	7	1	5
12	SYLPHIDE LYUTYI	2015	1	4	4,30 %	0	0	1	4
13	INGLISILM FINAL RESULT LARISSA	2014	1	2	2,15 %	0	0	1	2
14	ZAIJAS EROICAN-RUUSUNEN	2010	1	1	1,08 %	0	0	1	1

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan etelävenäjänkoira on tasapainoinen, itsevarma ja itsenäinen, omistajaansa erittäin kiintynyt mutta vieraita kohtaan epäluuloinen ja varautunut. Täydellinen vahtikoira niin karjaa kuin omistajaansa ja tämän omaisuuttakin vartioidessaan.

Rotumääritelmän mukaan hyökkääväksi virheeksi määritellään vihausuus tai voimakas arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Etelävenäjänkoiran ulkonäkö on erittäin hämäävä: valkoinen, pörröinen koira näyttää lempeältä ja kilttiltä. Sitä ne ovatkin omalle perheelle, mutta vieraat saavat ihailla sitä yleensä kauempaa. Oma perhe on etelävenäjänkoiralle pyhä ja sitä koira suojelee hengellään. Etelävenäjänkoira ottaa suojelukseensa myös tilapäislauman esim. yhdessä matkustaessa, mutta sen jäseniä koira ei välttämättä hyväksy tämän jälkeen omalla reviirillään.

Etelävenäjänkoiralla on parhaimmillaan erittäin voimakas vartiointi- ja suojeluvietti, varsinkin omalla reviirillä ja se ottaa helposti reviirin haltuun myös kodin ulkopuolella. Etelävenäjänkoira on jalostunut tekemään itsenäistä työtä eikä tarvitse käskyä vahtimiseen. Etelävenäjänkoirat ovat usein varautuneita ja epäluuloisia vieraita kohtaan ja ne ovat erittäin laumasidonnaisia.

Etelävenäjänkoirat ovat pehmeähköjä koiria, jotka oppivat asiat muutamalla toistolla, mutta motivaation ylläpito vaatii kekseliäisyyttä. Ne tarvitsevat vankan peruskoulutuksen ja pentuajan sosiaalistaminen on korostetun tärkeää.

Tutkittua tietoa etelävenäjänkoirien luonteen tilanteessa tänä päivänä on hyvin vähän sekä Suomesta että maailmalta. Suomessa luonnetestin on suorittanut viimeisen kymmenen vuoden aikana ainoastaan kaksi koiraa ja MH-luonnekuvauksen vain viisi koiraa. Yhdessä sukulinjassa Suomessa tiedetään esiintyneen arkuutta kahdessa sukupolvessa arkikäyttäytymisen perusteella.

Kansainvälisessä keskustelussa käyttäytymis- ja luonneasioista ei haluta keskustella. Maailmalla on kuitenkin nähtävissä suuntaus, jossa osa kasvattajista suosii näyttelyissä toivottavaa leppoisaa luonnetta ja työkäyttöön sopimatonta ylipitkää turkkia. Selkeitä näyttely- ja käyttölinjoja ei kuitenkaan ole.

Etelävenäjänkoiria on Jalostustietojärjestelmän mukaan lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi yhteensä kuusi koiraa, joista vain yksi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tarkennuksena näissä on vihausuus (1), salakavaluus tai arvaamattomuus (2) ja pelokkuus (1). Kuitenkin hyvin harva omistaja ilmoittaa koiransa kuolinajan ja -syyntä järjestelmään.

Luonnetesti

Suomessa 29 etelävenäjänkoiraa on suorittanut luonnetestin. Alla graafinen esitys tulok-
sista. Lisäksi viiden koiran kohdalla testi on keskeytetty. Luonnetestissä ei etelävenäjän-
koiralla ole rajattu hyväksyttyä pistemäärää.

Toimintakyky

Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pako-
tetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella,
että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama re-
aktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus.

Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon val-
taan. Toisin sanoen, koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvit-
taessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perus-
tuu perimään ja kokemuksiin.

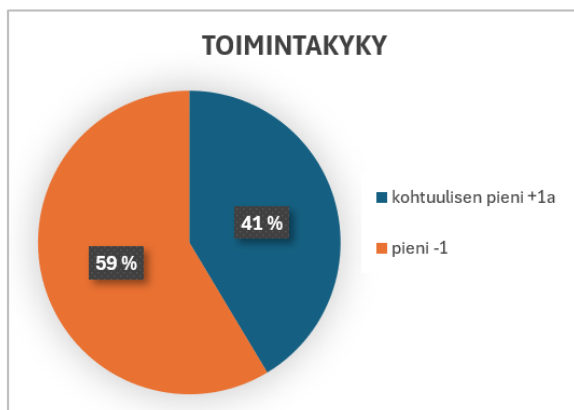
Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilan-
teissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihte-
lee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttäytymisen
omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käy-
tökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä
lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän pelossa, tai on
ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin.

Toimintakyky

kohtuulisen pieni

+1a
12

pieni -1
17

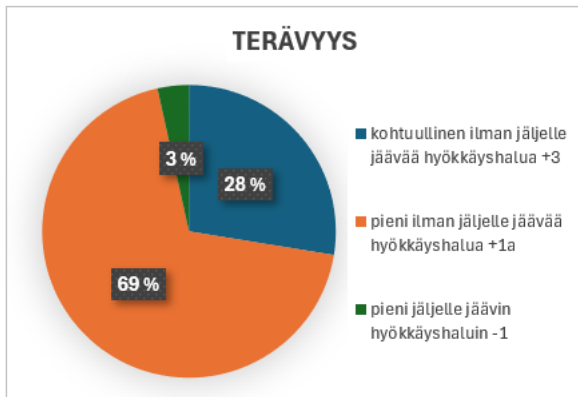

Terävyys

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsen-
sä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä
pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste.

Terävyys

kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +3	pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +1a	pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin -1
8	20	1

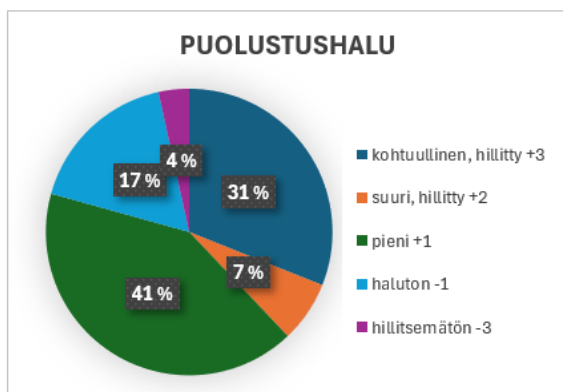

Puolustushalu

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkailaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke.

Puolustushalu

kohtuullinen, hillitty +3	suuri, hillitty +2	pieni +1	haluton -1	hillitsemätön -3
9	2	12	5	1

Taisteluhalu

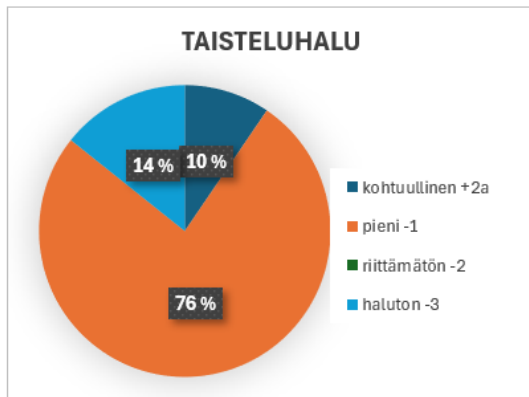
Suorituksen aikana arvostellaan koiran halukkuus tai haluttomuus osallistua leikkiin. Taistelupyrkimysten olemassaolo tai puuttuminen, niiden suuruus, suunta ja voimakkuus arvioidaan. Samoin arvioidaan koiran reaktioiden aikaansaamiseksi tarvittavien ärsykkeiden suuruus.

Taisteluhalu on kääntäen verrannollinen ärsytysvoimakkuuteen. Pienistä ärsykkeistä syntyvät voimakkaat taistelureaktiot ovat merkki suuresta taisteluhalusta. Melko suuri ärsytysvoimakkuus ja pienehköt reaktiot merkitsevät pientä taisteluhalua. Suuri ärsytys ja vain aavistus taisteluhalua merkitsevät riittämätöntä taisteluhalua tai koira on kokonaan haluton

taisteluun. Jotta taisteluhalu luokiteltaisiin erittäin suureksi, ei riitä vain voimakas reagointi pieniin ärsykkeisiin, vaan koiran on osoitettava myös sitkeyttä ja oma-aloitteisuutta.

Taisteluhalu

kohtuullinen +2a	pieni -1	riittämätön -2	haluton -3
2	16	2	3

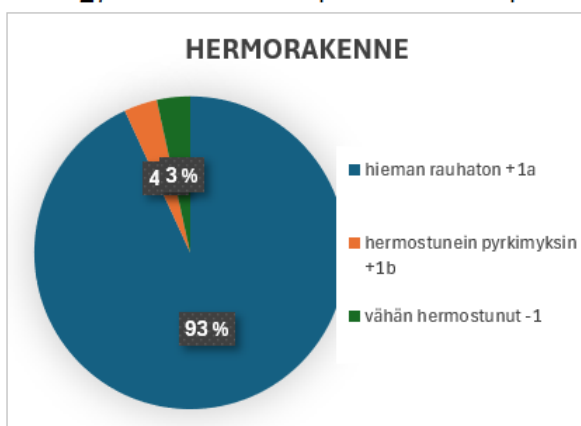

Hermorakenne

Koiran reaktion, teon tai mielentilan määrittäminen hermostuneeksi edellyttää, että sen toiminta on epänormaalia suhteessa ärsykkeisiin ja/tai ärsytykseen. Myös vahvahermoinen koira voi käyttäytyä hermostuneesti, jos ärsykkeiden voimakkuus kasvaa liian suureksi. Hermorakenteen lujuus arvostellaan ja luokitellaan eri testisuorituksissa näkyvien reaktioiden avulla. Koiran hermoston kuormittuneisuutta voi mitata myös testin lopussa suoritettavalla taisteluleikillä. Jos koira leikkii mielellään vielä testin lopussa, ei se todennäköisesti ole kuormittunut hermostoltaan.

Hermorakenne

hieman rauhaton +1a	hermostunein pyrkimyksin +1b	vähän hermostunut -1
27	1	1

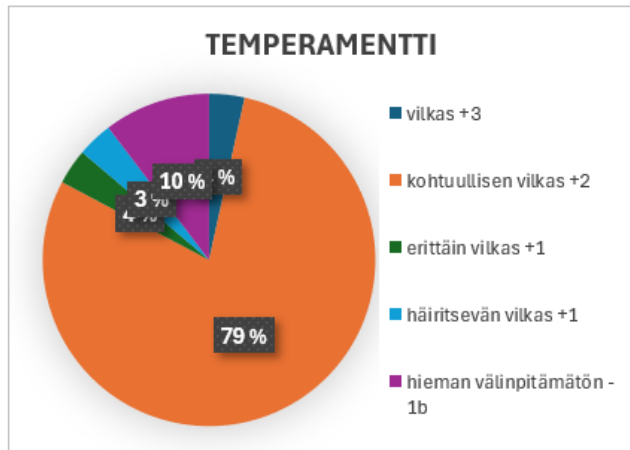

Temperamentti

Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Arvostelussa huomioidaan koiran yleistä tarkkaavaisuutta, käytöstä ja reagoitinopeutta.

Temperamentti

vilkas +3	kohtuullisen vilkas +2	erittäin vilkas +1	häiritsevän vilkas +1	hieman välinpitämätön -1b
1	23	1	1	3

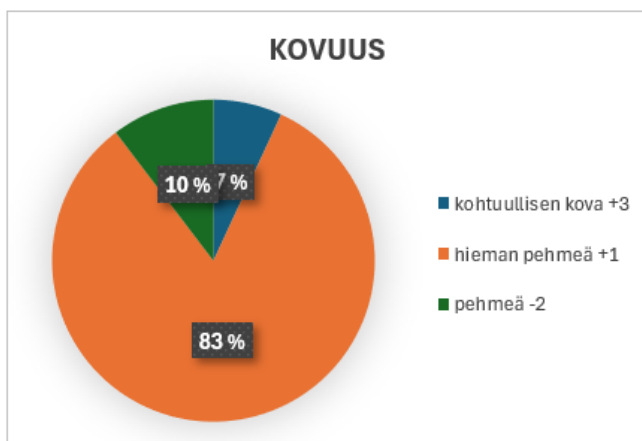

Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia.

Kovuus

kohtuullisen kova +3	hieman pehmeä +1	pehmeä -2
2	24	3

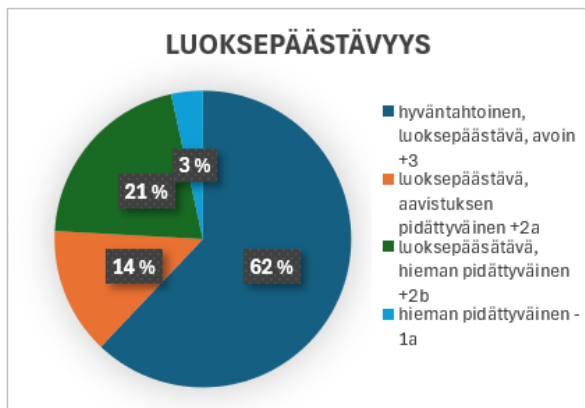

Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin.

Luoksepäästävyys

hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin +3	luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen +2a	luoksepääs ätävä, hieman pidättyväine n +2b	hieman pidättyväine n -1a
18	4	6	1

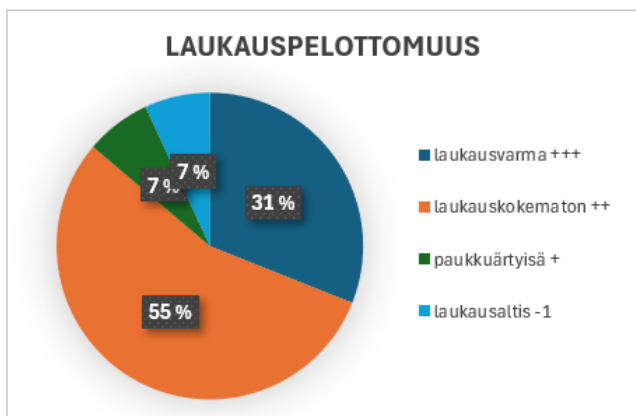

Laukauskokemattomuus

Koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee.

Laukauspelottomuus

laukausvarma +++	laukauskokematon ++	paukkuärtyisä +	laukauskaltis -1
9	16	2	2

Viimeisen kymmenen vuoden aikana kaksi koira on suorittanut luonnetestin. Tulokset ovat liitteenä.

Neljä koira on suorittanut MH-luonnekuvauksen. Tulokset ovat liitteenä.

Kaksi koira on suorittanut SmartDog-testin. Tulokset ovat liitteenä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Etelävenäjänkoiralla ei ole palveluskoiraoikeuksia.

Rodun alkuperäinen käyttö

Alunperin etelävenäjänkoira on ollut lammasmaurojen vahtina petoja ja varkaita vastaan. Rotua on kuitenkin 1900-luvun alkupuolelta asti jalostettu lähinnä aluevartijaksi ja sen myötä rodun soveltuvuus eläinvahdiksi on heikentynyt. Vaikka laumanvartijalla ei ole hyvä olla saalis- tai metsästysviettiä, joillain etelävenäläisillä niitä kuitenkin on periytynyt jalostuksessa käytetystä venäläisestä vinttikoirasta.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen:

Etelävenäjänkoira on ennen kaikkea vahtikoira, joten sen pitää elää ja asua paikassa, jossa se saa toteuttaa vartiointikäyttäytymistään omalla reviirillään. Rodun alkuperäisissä, Ukrainassa ja Venäjällä, etelävenäjänkoiria on yhä mm. armeijan palveluksessa, vaikka ne on pääasiassa korvattu helpommin koulutettavilla roduilla.

Kokeet

Suomessa etelävenäjänkoirat ovat pääasiassa kodin ja alueen vartijoina ja samalla oman perheen seuralaisena. Muutama yksilö on toiminut avustajakoirana ja terapiakoirana, mutta se ei ole kuitenkaan rodunomaista työtä etelävenäjänkoiralle ja vain harva yksilö soveltuu näihin tehtäviin.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Suomessa on muutamia aktiivisia ja ulkomaillakin menestyneitä näyttelyihin osallistuvia etelävenäjänkoiria. Vuosina 2014-2024 kotimaisissa näyttelyissä etelävenäjänkoirat ovat saaneet 304 tulosta, joista laatuarvosteluna on ollut erinomainen 84% (255 tulosta), erittäin hyvä 12% (38 tulosta), hyvä 3% (10 tulosta) ja hylätyn on saanut 2% (1 tulos).

Suomen muotovalioon vaaditaan tulos luonnetestistä tai suoritettu MH-luonnekuvaus. Vuosien 2021-2024 aikana Suomen muotovalion arvon on saanut kolme koiraa, Suomen juniorimuotovalion arvon yksi koira ja kansainvälisen muotovalion arvon neljä koiraa. Lisäksi koirat ovat saavuttaneet näiden vuosien aikana Liettuan (4), Baltian (2), Viron (4), Latvian (2), Romanian (1) ja Ruotsin (1) muotovalion arvon. Samojen vuosien aikana suomalaiset etelävenäjänkoirat ovat keränneet 11 ulkomaista voittaja-titteliä.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yhdistyksen tiedossa on yksi koira, joka kärsi vakavasta eroahdistuksesta.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Nartuilla on juoksut 4-12kk välein, yleisin väli on 6kk. Nartut ovat hyviä emoja, jotka hoitavat pentunsa hyvin. Ne imettävät pentujaan jopa 10 viikkoa.

Jonkin verran esiintyy tiinehtymisongelmia. Niiden syitä ei ole tutkittu Suomessa. Yhtenä syynä voi olla koirien pariuskollisuus tai herpes tai joku muu infektio.

Urokset astuvat nartut yleensä luonnollisesti. Tiedossa on ainoastaan yksi siemennetty narttu ja yksi, joka ei antanut uroksen astua.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Etelävenäjänkoirapennut ovat yleensä avoimia ja ystävällisiä. Pentujen sosiaalistaminen on erittäin tärkeää.

Vartiointikäyttäytyminen kehittyy yleensä noin vuoden iässä. Luonne saattaa muuttua paljon tässä iässä.

Etelävenäjänkoirilla esiintyy toisiin varsinkin vieraisiin koiriin kohdistuvaa aggressiivisuutta.

Pelot ja ääniherkkyys

Etelävenäjänkoiran kuuluu reagoida herkästi vieraisiin ääniin vartiointikäyttäytymisen vuoksi, mutta muutama ääniarka koira on tiedossa. Ääniarkuuden voimakkaan periytyminen vuoksi mitä koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Arkoja ja pelokkaita koiria on esiintynyt yhdessä suvussa kolmessa sukupolvessa. Etelävenäjänkoiran pelokkuus ja arkuus johtaa usein pelkoaggressioon.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Iloisen ja ystävällisen pennun käyttäytymisen muuttuminen vartiointikäyttäytymisen herätessä epäluuloisemmaksi ja vähemmän avoimeksi kuuluu etelävenäjänkoiran kehitykseen. Jos omistaja ei ole tietoinen tästä, hän voi helposti tulkita sen käyttäytymishäiriöksi. Ennen aikaista dementiaa ei tiedetä esiintyvän etelävenäjänkoirilla.

Rakenteelliset ja terveydelliset seikat, jotka oivat vaikuttaa käyttäytymiseen

Etelävenäjänkoirilla ei ole mitään ylikorostuneita rakenteen osia, jotka aiheuttaisivat muutoksia myös käyttäytymiseen.

Etelävenäjänkoirilla esiintyy jonkin verran nivelterveyden ongelmia ja tästä johtuvat kiputilat voivat vaikuttaa käyttäytymiseen, kuten muillakin roduilla.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Etelävenäjänkoirissa on joissain suvuissa esiintynyt arkuutta eikä arkoja koiria pidä käyttää jalostukseen.

Jonkin verran on esiintynyt myös toimintakyvyttömyyttä eli koiria, jotka eivät vahdi. Alkuperäiseen työhön soveltuminen pitää ottaa huomioon jalostusvalintoja tehdessä.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Jalostuksessa on tärkeää pyrkiä säilyttämään etelävenäjänkoiran rohkeus ja vahtiominaisuudet.

Luonteisiin ja arkikäyttäytymiseen tulee kiinnittää huomiota jalostustyössä ja jalostuskoirien valinnassa. Arat, pelokkaat, vihaiset ja vartioimattojmat yksilöt tulee sulkea jalostuksen ulkopuolelle. Myös tällaisten koirien vanhempien ja pentuesisarusten luonteet ja käytös tulee huomioida jalostusyhdistelmien jatkosuunnittelussa. Jalostuskoirat suositellaan testattavan myös luonteen ja käyttäytymisen osalta MH-luonnekuvauksessa, käyttäytymisen jalostustarkastuksessa, SmartDog-testissä ja/tai luonnetestissä.

Jalostuksessa olisi muistettava etelävenäjänkoiran käyttötarkoitus vartioivana koirana. Suomeen olisi hyvä saada uusia jalostuskoiria ulkomailta, jotka ovat todistetusti rodunomaisia luonteeltaan ja käyttäytymiseltään. Tuontikoirien tai tuontitauastaisten koirien

käyttäytymisominaisuuksista ei kuitenkaan ole saatavilla luotettavaa tai mitattua dataa, kuten ei ole kotimaisista koiristakaan.

4.3 Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA ohjelmaan sisälletyt sairaudet ja viat

Etelävenäjänkoirat eivät kuulu PEVISA ohjelmaan

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

SEVK ry on tehnyt terveystutkimuksen vuonna 2011 ja tällöin kyselyyn saatiin 47 etelävenäläisen terveystietoa eri ikäryhmistä. Tämän jälkeen on ollut jatkuva terveystutkimus yhdistyksen kotisivuilla, mihinkä on vastattu vaihtelevasti. Tähän on lisätty myös tietoja jalostustietojärjestelmästä.

Lonkkanivelen dysplasia

ELT Anu Lappalaisen artikkeli kennelliiton sivuilta (päivitetty 25.5.2023) määrittää lonkkanivelen kasvuhäiriöstä seuraavasti: Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta sen yleisyys vaihtelee roduittain. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppeleminen”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laimautuu usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteitä ja nivelruston

koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. Lue lisää rotujen edistymisestä lonkkavian vastustamisessa.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A	Ei muutoksia
B	Lähes normaali / rajatapaus
C	Lievä dysplasia
D	Kohtalainen (keskivaikea) dysplasia
E	Vaikea dysplasia

Etelävenäjänkoirilla esiintyy melko paljon lonkkaniveldysplasiaa.

Etelävenäjänkoirilla on vain vähän virallisia lonkkaniveltuloksia. Jalostustietojärjestelmän mukaan vuosina 1988-2024 on kuvattu 24% eli 71/298 rekisteröidyistä koirista.

Alla olevasta taulukosta voidaan todeta, että vuosina 2009-2024 syntyneistä on kuvattu 10% eli 30/122 koiraa

- 2009 -2012 syntyi 43 koiraa, joista 11 kuvattu, 5A, 3C ja 3D lonkat.
- 2013-2016 syntyi 32 koiraa, joista 11 kuvattu, 2A,2B,2C, 4D ja 1E lonkat.
- 2017-2020 syntyi 45koiraa, joista 8kuvattu, 3B, 3C lonkat ja 2E lonkat
- 2021-2024 syntyi 9 koiraa, joista 0 kuvattu

Eli kuvatuista vain 23%-lla terveet lonkat, 17% lähes normaali, 27%lievä dysplasia, 23%kohtalainen dysplasia ja 10% vaikea dysplasia.

Etevenäjänkoirien lonkkaniveldysplasia kuvausten tulokset. 2009-2024

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2009	16	4	0	2	2	0	8
2010	17	0	0	1	1	0	2
2011	1	0	0	0	0	0	0
2012	8	1	0	0	0	0	1
2013	17	0	0	1	1	1	3
2014	2	0	0	0	1	0	1
2015	13	2	2	1	2	0	7
2016	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0
2018	8	0	2	1	0	1	4
2019	13	0	1	2	0	1	4
2020	18	0	0	0	0	0	0
2021	6	0	0	0	0	0	0
2022	2	0	0	0	0	0	0
2023	1	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	122	7	5	8	7	3	30

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2009	50%	50%	0%	25%	25%	0%
2010	12%	0%	0%	50%	50%	0%
2011	0%					
2012	12%	100%	0%	0%	0%	0%
2013	18%	0%	0%	33%	33%	33%
2014	50%	0%	0%	0%	100%	0%
2015	54%	29%	29%	14%	29%	0%
2016	0%					
2017	0%					
2018	50%	0%	50%	25%	0%	25%
2019	31%	0%	25%	50%	0%	25%
2020	0%					
2021	0%					
2022	0%					
2023	0%					
2024	0%					
Yhteensä	25%	23%	17%	27%	23%	10%

Kyynärniveldysplasia

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelnäkökuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin

hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehitty usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n (International Elbow Working Group) esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia.	Normaali kyynärnivel.
1	Lievät muutokset.	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka) ja/tai lievästi lisääntynyttä luun tiiviyyttä varislisäkkeen (processus coroneidu) kantaosassa.
2	Kohtalaiset muutokset.	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai selkeästi lisääntynyttä luun tiiviyyttä varislisäkkeen kantaosassa ja/tai muita kyynärniveldysplasiaan (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi) viittaavia muutoksia ja/tai lievää nivelen epämuotoisuutta.
3	Voimakkaat muutokset.	Edellisen ylittävät nivelrikkomuutokset/voimakas nivelen epämuotoisuus. Todettavissa oleva kyynärniveldysplasia (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi).

Etelävenäjänkoirilla esiintyy jonkin verran kyynärniveldysplasiaa.

Jalostustietojärjestelmän mukaan kyynärniveliä kuvattu vuosina 1988-2024 21% rekisteröidyistä koirista eli 63/298.

Alla olevasta jalostustietojärjestelmän taulukosta voidaan todeta, että kyynerniveliä kuvattu vuosina 2009-2023 25% rekisteröidyistä koirista eli 30/122.

Terveitä oli 25%, 25 koiraa ja lievä(1) muutos oli 17%,5koiraa.

Etelävenäjänkoirien kyynärniveldysplasia kuvausten tulokset v2009-2023

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2009	16	8	0	0	0	8
2010	17	2	0	0	0	2
2011	1	0	0	0	0	0
2012	8	1	0	0	0	1
2013	17	3	0	0	0	3
2014	2	1	0	0	0	1
2015	13	4	3	0	0	7
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	8	3	1	0	0	4
2019	13	3	1	0	0	4
2020	18	0	0	0	0	0
2021	6	0	0	0	0	0
2022	2	0	0	0	0	0
2023	1	0	0	0	0	0
Yhteensä	122	25	5	0	0	30

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2009	50%	100%	0%	0%	0%
2010	12%	100%	0%	0%	0%
2011	0%				
2012	12%	100%	0%	0%	0%
2013	18%	100%	0%	0%	0%
2014	50%	100%	0%	0%	0%
2015	54%	57%	43%	0%	0%
2016					
2017					
2018	50%	75%	25%	0%	0%
2019	31%	75%	25%	0%	0%
2020	0%				
2021	0%				
2022	0%				
2023	0%				
Yhteensä	25%	83%	17%	0%	0%

Muut luuston ja nivelten sairaudet

Osteokondroosi (OC)

Osteokondroosi on kasvuhäiriö, jossa ruston alainen luutuminen epäonnistuu, ja tämä aiheuttaa kyseiseen kohtaan rustovaurion. Joskus epäonnistunut luutuminen johtaa luukystan muodostumiseen (koiralla harvinaisempaa) ja tulehdusreaktion nivelessä. Osteocondrosis dissecans (OCD) on tila, jossa irronnut rustopala havaitaan esimerkiksi röntgenkuvasta tai tähystyksessä. Osteokondroosi on koirilla yleisintä olkanivelessä, mutta se voi esiintyä melkein missä nivelessä tahansa, kuten kinner-, polvi- ja kyynärnivelsessä, ja lisäksi selkänikamassa. Olkanivelen osteokondroosimuutos sijaitsee olkaluunpään takaosassa.

Koiralla voi olla osteokondroosimuutoksia yhdessä tai useammassa nivelessä, mutta kaikki muutokset eivät aiheuta koiralle oireita. Osteokondroosi voi esiintyä myös yhtä aikaa kyynär- ja lonkkanivelen kasvuhäiriön kanssa.

Osteokondroosin oireena on yleensä epämääräinen ontuma 3–9 kuukauden iässä, tai ainakin ennen vuoden ikää. Välillä ontumaa voi olla vaikea huomata, etenkin jos se on lievä tai molemmissa jaloissa. Jotkut koirat alkavat oireilla vasta aikuisiässä. Lievä olkanivelen osteokondroosi on usein oireeton. Röntgenkuvissa osteokondroosi näkyy röntgenharvana kuoppana tai tasaantumana, jonka alla luun tiiviys on yleensä paikallisesti lisääntynyt.

Olkanivelen osteokondroosin hoito suunnitellaan yksilöllisesti. Hoitosuunnitelmaan vaikuttavat mm. koiran koko, oireiden vakavuus ja oireiden alkamisikä. Oireettomille tai lieväoireisille kevytrakenteisille koirille voi sopia konservatiivinen hoito – painonhallinta ja rajoitettu liikunta ja lääkkeellinen hoito, kun taas varsinkin raskasrakenteisemmille koirille kirurginen hoito on erittäin suositeltavaa. Vanhemmilla koirille nivelrikkoa hoidetaan konservatiivisesti.

Nuorena 4–5kk iässä alkaneet oireet ja vakavat muutokset oireiden alkaessa ja koiran suuri koko huonontavat ennustetta. Varhainen havaitseminen ja hoito antaa yleensä paremman ennusteen ja hidastaa nivelrikon kehittymistä. Pahimmassa tapauksessa kehittyy vakava nivelrikko ja/tai hauisjänteen tulehdus.

Luussa oleva osteokondroosimuutos voi parantua, pysyä ennallaan tai johtaa rustopalan irtoamiseen (OCD). Parantuneet tai ennallaan pysyneet osteokondroosimuutokset voivat johtaa lieviin nivelrikkomuutoksiin, kun taas OCD johtaa usein selviin nivelrikkomuutoksiin. Nivelen sisällä oleva irronnut rustopala ja/tai nivelnesteeseen kontakti luun pintaan aiheuttaa yleensä steriilin tulehdusreaktion (= lämmin, turvonnut, kipeä nivel). Sekä OC että OCD ovat saman sairauden eri ilmenemismuotoja.

Osteokondroosi on monigeeninen perinnöllinen sairaus, jonka puhkeamiseen vaikuttaa geenien lisäksi monia tekijöitä (nopea kasvu, liiallinen ruokinta ja ylipaino, fyysinen trauma, verenkiertohäiriö ja hormonaaliset tekijät), jotka eivät kuitenkaan koskaan yksinään aiheuta osteokondroosia. Ruokinnalla ja pennun mahdollisella ylipainolla on merkitystä kliinisen sairauden kehittämisessä. Osteokondroosille on esitetty periytymisasteita välillä 0,25–0,40, joten systemaattisilla jalostusvalinnoilla voidaan vähentää sen esiintymistä rodussa. Koiraa, jolla on todettu osteokondroosi missä nivelessä tahansa, ei tule käyttää jalostukseen. On myös muistettava, että oireeton koira voi periyttää osteokondroosia aiheuttavia geenejä jälkeläisilleen, joten koko suku on otettava huomioon jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa (Vilma Reunanen).

Kahdella koiralla on todettu OCD (osteokondroosi) Toinen koirista leikattu ja elänyt 10 vuoden ikäiseksi. Koiraa ei käytetty jalostukseen.

Selkävauksia on tehty vähän. Yhdellä tuontikoiralla on todettu spondyloosi, minkä takia sitä ei ole voitu käyttää jalostukseen.

Kahdella koiralla on ollut ristisidevamma. Toinen koirista leikattu hyvin tuloksin ja elänyt 15 vuoden ikäiseksi.

Muut sairaudet

Sydänsairaudet

Koirien sydänsairaudet ovat melko tavallisia. Niitä tavataan noin kymmenellä prosentilla koirista ja eniten niitä esiintyy ikääntyvillä koirilla. Läppävika eli myksomatoosi mitraaliläppärappeuma on tavallisin koiran sydänsairaus, seuraavaksi eniten tavataan dilatoivaa sydänlihaskasvaimausta. Synnynnäisiä sydämen kehityshäiriöitä on noin viisi prosenttia kaikista sydänsairauksista.

Koiran sydämen vajaatoiminta

Sydän on hyvin mukautuva ja kompensatiokykyinen elin. Suuri osa sydänsairauksista johtaa kuitenkin ajan myötä sydämen vajaatoimintaan, eli tilaan, jossa sydän ei jaksakaan ylläpitää tehokasta verenkiertoa elimistössä. Valtimovirtauksen heikentyminen vaikeuttaa elimistön hapensaantia ja laskimovirtauksen hidastuminen aiheuttaa nesteiden kertymistä kudoksiin.

Alkuvaiheessa oireita esiintyy lähinnä rasituksessa tai yölevon jälkeen. Vajaatoiminnan pahentuessa oireet lisääntyvät ja voimistuvat ja johtavat lopulta menehtymiseen yleensä keuhkoödeemin eli keuhkojen nestepöhön estäessä hapensaannin.

Tavallisimpia vajaatoimintaoireita ovat yskä, hengenahdistus, rasituksensiedon aleneminen ja yöllinen levottomuus. Hiukan harvinaisempina oireina nähdään mm. ruokahaluttomuutta, laihtumista ja lihaskatoa, pyörtyilyä ja nesteiden kertymistä vatsaonteloon.

Tavallisimmat koiran sydänsairaudet kehittyvät ja etenevät varsin hitaasti ja niille on tyypillistä pitkä piilevä oireeton vaihe ennen vajaatoiminnan kehittymistä. Vajaatoimintaoireiden ilmaantuessa sairaus on yleensä jo pitkällä. Vajaatoimintaoireita pystytään lievittämään melko tehokkaasti lääkityksillä, mutta sydänsairautta sen sijaan ei yleensä pystytä parantamaan tai sen etenemistä pysäyttämään.

Aiemmin kuolinsyytilastossa on kolmen koiran kuolinsyynä sydänsairaus, vaikka niitä ei ole todettavissa jalostustietojärjestelmän viimeisen viiden vuoden tilastossa. Yhdellä näistä koirista on neljä pentuetta ja kahdella kaksi pentuetta. Näiden koirien jälkeläisten terveystietoja ei tiedossa.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman heikentymiseen. Sairaus saattaa johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen.

Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy tyypillisesti isoilla koiraroduilla, kuten dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi ja bokseri. Monilla roduilla sairaus on todettu perinnölliseksi, tai perinnöllisyyttä epäillään.

DCM ei ole synnynnäinen sairaus. Se ilmenee yleisimmin keski-ikäisillä ja vanhemmilla koirilla, mutta sitä esiintyy myös nuoremmilla koirilla.

DCM ilmenee eri roduilla eri tavalla. Tyypillistä kaikilla roduilla kuitenkin on, että muutokset ovat todettavissa 2-3 vuotta ennen oireiden ilmenemistä. Sydänlihaskasvaimukset todetaan ultraäänitutkimuksella vasemman kammion laajenemisena ja supistumisvireyden laskuna. Joillakin roduilla todetaan sairauteen liittyviä rytmihäiriöitä, joko kammiolisälyöntisyyttä tai eteisvärinää. Rytmihäiriöt todetaan sydänfilmitutkimuksella. Rytmihäiriöt voivat esiintyä

ilman ultraäänimuutoksia, niitä ennen, tai yhtäaikaaisesti niiden kanssa. Rotukohtaiset vaihtelut tulee huomioida seulontatutkimuksia (PEVISA ja JTO:n tutkimussuosituksia jalostuskoirille) laadittaessa.

Oireina sydänlihassrappioiden aiheuttamassa vajaatoiminnassa ovat rasituksensietokyvyn alentuminen sekä nesteen kertyminen keuhkoihin, mikä ilmenee yskänä ja hengitysvaikeuksina. Rytmihäiriöistä kammioperäiset rytmihäiriöt voivat olla henkeä uhkaavia, ja saattavat johtaa äkkikuolemaan ilman edeltäviä oireita.

Kennelliiton sydäntöryhmä on määritellyt DCM:n diagnoosikriteerit, jotka perustuvat tieteellisiin julkaisuihin. Kriteereitä päivitetään tarpeen mukaan, kun uutta tietoa julkaistaan. Kennelliiton hyväksymät sydänultraäänieläinlääkärit käyttävät sydäntutkimuksissa näitä yhtenäisiä kriteereitä.

Sydämen ultraäänitutkimus kertoo sydämen kunnon tutkimushetkellä, ja on voimassa vuoden. Koiran tulee olla tutkittaessa vähintään vuoden ikäinen (Maria Wiberg).

Keuhkovaltimon ahtauma eli pulmonaalistennoosi (PS)

Keuhkovaltimon ahtaumaa esiintyy monilla eri koiraroduilla. Useimmilla näistä se on todettu tai sitä epäillään perinnölliseksi.

Keuhkovaltimon ahtaumaa (PS) esiintyy eriasteisena. Mitä voimakkaammasta ahtaumasta on kyse, sitä vakavimmat vaikutukset sillä on koiran elämänlaatuun ja eliniän pituuteen.

Oireina saattaa esiintyä vakavissa tapauksissa rasituksensietokyvyn alentumista, vatsan turvotusta (nestettä) ja pyörtyilyä. Vakavissa tapauksissa sairaus johtaa koiran menehtymiseen nuorella iällä.

PS aiheuttaa systolisen sivuäänen, joka voimistuu ahtauman voimakkuuden mukaisesti. Varsinainen diagnostointi tehdään ultraäänitutkimuksella. Tutkimuksessa mitataan keuhkovaltimon virtaus doppler-tutkimuksella. Normaalia virtausnopeutta nopeampi ja pyörteinen virtaus sekä keuhkovaltimoläpissä todettavat muutokset viittaavat keuhkovaltimon ahtaumaan. Mitä vakavampi ahtauma, sitä nopeampi virtaus, ja tämän perusteella voidaan määrittää sairauden vakavuusaste (Maria Wiberg).

Allergia ja atopia

Puhekielessä allergialla tarkoitetaan sekä atopiaa että ruoka-aineyleherkkyttä. Molemmissa elimistön puolustusmekanismi reagoi normaalista poikkeavalla tavalla tavallisiin, useimmiten vaarattomiin asioihin eli allergeeneihin. Atopiaa ja ruoka-aineyleherkkyttä voi esiintyä myös samalla koiralla.

Atopia ja ruoka-aineyleherkkyys ovat elinikäisiä vaivoja, jotka ovat kontrolloitavissa, mutta eivät parannettavissa. Atopiassa elimistö käynnistää vasta-ainevälitteisen (IgE) reaktion ympäristöstä tuleviin allergeeneihin, jotka pääsevät elimistöön hengityksen, iho- ja limakalvosketuksen kautta. Tavallisia allergeeneja ovat mm. pölypunkit, siitepöly, homesienten itiöt ja eläinhilseet. Ruoka-aineyleherkkyuden yhteydessä allergeeni pääsee elimistöön ruuansulatuskanavan kautta. Tavallisimpia ruoka-aineyleherkkyttä aiheuttavia allergeeneja mm. ovat naudanliha, meijerituotteet, sianliha, vehnä, maissi. Ruoka-aineyleherkkyudessa sairauden mekanismi on monimutkaisempi kuin atopiassa, oireiden puhkeamiseen vaikuttavat useat erilaiset elimistön puolustusmekanismit.

Atopia puhkeaa tavallisesti, kun koira on noin 6kk-3v ikäinen. On melko harvinaista, että sairaus puhkeaa yli 7-vuotiaalla koiralla. Oireina ovat ihon kutina ja punoitus, sekä koira

nuolee, raapii ja/tai pureskelee kutisevia alueita. Kutinaa ja punoitusta esiintyy etenkin pään ja mahan iholla, tassuissa, kainaloissa ja nivusissa. Korvatulehdukset ovat yleisiä atopiasta kärsivillä koirilla. Tassujen ihotulehduksia esiintyy myös.

Ruoka-aineyleiherkkyys puhkeaa koirilla noin kolmasosassa tapauksista alle vuoden ikäisinä, mutta tauti voi puhjeta myös vanhallekin koiralle (yli 10v). Oireet ovat epämääräisempiä kuin atopiassa. Ihon kutinan, näppylöiden ja punoituksen lisäksi koiralla voi olla suolisto-oireita eli ripulia, ilmavaivoja ja oksentelua. Atopian ja ruoka-aineyleiherkkyyden hoidossa tärkeintä on allergeenien välttäminen. Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. (Saijonmaa-Koulumies Leena, Mahlanen Nina, www.elainystavasilaakari.fi)

Muutamilla etelävenäjänkoiralla on tiettävästi allergioita ja atopiaa. Yleisimpänä oireena on korvatulehdukset.

Hot spot

Etelävenäjänkoirilla hot spotit ovat melko yleisiä. Hot spot on punoittava ja kostea tulehdusalue koiran iholla. Taustasyynä voi olla mikä tahansa paikallinen ärsytys iholla, mutta kesäisin, erityisesti tiivisturkkisilla roduilla, pitkittynyt kosteus voi altistaa hot spotin kehittymiselle. Osalla nartuista hot spotit liittyvät hormonikiertoon.

Entropion eli luomen sisäänkiertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen/ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kyynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita.

Ainakin yhdellä etelävenäjänkoiralla on leikattu silmän entropion ja koiraa ei ole käytetty sen takia jalostukseen.

Yhdellä koiralla on *epäilty epilepsiaa*, minkä takia koira lopetettu. Koiran sisaruksilta on otettu näytteitä epilepsiatutkimukseen. Koiraa ei käytetty jalostukseen.

Hammaspuutoksia ei tiedossa muuta kuin tapaturman seurauksena. Ainakin yhdellä koiralla todettu purentavika, minkä takia ei voitu käyttää jalostukseen.

Yhdellä tuontikoiralla todettu fataali *leukemia*. Yhdellä koiralla hyvänlaatuinen nisäkasvain, mikä on leikattu.

Kivesvikoja ei tiedossa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Rodun koirien kuolinsyyt on kirjattu Jalostustietojärjestelmään vain n. 18 % rekisteröidyistä koirista, joten tiedot eivät ole kattavia.

Keskimääräinen elinikä on 7v. 7kk, mutta vanhuusikä on suhteellisen korkea, 11v 8kk. Etelävenäjänkoirien tiedetään eläneen myös 12-13 vuoden ikäisiksi, muutama jopa 15-16 vuoden ikään lähes terveenä. Yleisimmät syyt lopetukselle ovat käytös- tai käyttäytymishäiriöt (10,7 %), sekä luusto- ja nivelsairaudet, joiden kirjauksia on myös lisätietona muissa kuolinsyissä (5,4 %) sekä kasvainsairaudet ja syövät (5,4 %).

Etelävenäjänkoirien kirjatut kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 6 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	4 vuotta 3 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	6 vuotta 8 kuukautta	3
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 10 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 9 kuukautta	7
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 2 kuukautta	6
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 7 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	9 vuotta 0 kuukautta	3
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 3 kuukautta	4
Sydänsairaus	6 vuotta 5 kuukautta	3
Synnytysvaikeus	8 vuotta 7 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	1 vuotta 1 kuukautta	2
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 8 kuukautta	12
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 7 kuukautta	9
Kaikki yhteensä	7 vuotta 7 kuukautta	56

4.3.4 Lisääntyminen

Etelävenäjänkoirien keskimääräinen pentuekoko on 5 pentua viimeisen 25 vuoden ajalta. Pentueissa on ollut 1-11 pentua.

Astumisvaikeuksia ei ole tiedossa.

Tiinehtymisvaikeuksia on esiintynyt rodussa. Syytä tähän ongelmaan ei ole tiedossa. Synnytysongelmia on esiintynyt iäkkäämmillä nartuilla, mikä on johtanut keisarinleikkaukseen. Joillakin nartuilla on ollut alhainen kalsium synnytyksen jälkeen. Pääsääntöisesti etelävenäjänkoirat ovat hyviä synnyttäjiä.

Pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia on vähän. Nartut ovat yleensä erinomaisia emoja ja maitoa on riittävästi ja imetys jatkuu n.10 viikon ikään saakka. Joidenkin kasvattajien nuorilla ensisynnyttäjä nartuilla on ollut hermostuneisuutta, minkä vuoksi emo on saattanut maata pentuja kuoliaaksi. Tätä ongelmaa ei ole todettu, kun jalostukseen on käytetty yli kolme vuotiaita narttuja.

Pentukuolleisuudesta ei tarkkaa tietoa. Joskus kaikki pentueen pennut kuolleet tai syntyneet kuolleina. Tässä ei tietysti voi poissulkea esimerkiksi herpeksen mahdollisuutta. Synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia ei ole tiedossa.

Etelävenäjänkoirat yleensä hyviä synnyttäjiä. Astutukset onnistuvat pääsääntöisesti hyvin, mutta ongelma tiinehtyvyydessä on ollut rodussa jo pitkään. Rodussa melko kapea geenipooli ja jalostusmateriaalia todella vaikea löytää. Suomessa muutama kuvattu, luonnetestattu rodunomainen narttu ei syystä tai toisesta ole tullut tiineeksi ja on täten menetetty hyvää geeniperimää. Tavoite on, että koiria ei käytetä jalostukseen alle kolme vuotiaana.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Etelävenäjänkoira on anatomialtaan sopusuhtainen rotu, jolla ei ole ulkomuotoon liittyviä sairauksia tai hyvinvointiongelmille altistavia anatomisia piirteitä. Suuri koko kuitenkin altistaa nivelterveyden ongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Tavoitteena on, että etelävenäjänkoira säilyy alkukantaisena, elinvoimaisena, terveenä ja pitkäikäisenä rotuna.

Luuston osalta esiintyy suurikokoiselle rodulle tyypillisiä lonkkaniveldysplasiaa, kyynärniveldysplasiaa ja spondyloosia. Olkaniveliä ei ole vielä tutkittu virallisesti yhdeltäkään koiralta Suomessa, eikä tiedettävästi ulkomaillaakaan. Jalostuskoirille suositellaan virallisia nivelten ja selän terveystutkimuksia.

Sydänsairaita koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Entropium on ulkoinen rakennevirhe ja koiria, joilla on entropium, ei pidä käyttää jalostukseen.

Atopiaa tai ihotulehdusta pitää seurata, tällä hetkellä ei riittävästi tietoa esiintyvyydestä, mutta allergiset ja atooppiset koirat on hyvä jättää jalostuskäytön ulkopuolelle. Ihotulehdukset, hot spotit, ovat yleensä hyvin hoidettavissa ja ennaltaehkäistävissä hyvällä turkinhoidolla, joten niiden esiintyminen ei ole jalostuskäytön esteenä.

Ongelmat narttujen tiinehtyvyydessä ja vähäinen jalostusmateriaali huolestuttavat, mikä on rodun tulevaisuus?

Ongelmien mahdolliset syyt

Suomen etelävenäjänkoirille on tehty hyvin vähän virallisia terveystutkimuksia ja tiedon puute vaikeuttaa jalostusvalintoja. Jalostukseen on käytetty koiria, joiden terveyttä ei ole tutkittu.

Maailmantilanne tällä hetkellä vaikeuttaa uusien koirien hankintaa rodun kotimaista Venäjältä ja Ukrainasta. Lisäksi monissa maissa koirien terveyttä ei tutkita tai kuvaustulokset eivät ole pohjoismaisella tasolla. Venäjällä sukusiitosprosentit ovat korkeita. Etelävenäjänkoirien kotimaissa jalostusta tehdään pitkälti vain ulkonaisten ominaisuuksien perusteella eikä terveysasiat ole keskeisiä.

4.4 Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan etelävenäjänkoiran käyttötarkoitus on toimia paimen- ja vahtikoirana, jota käytetään karjan suojelemiseen, vartiointiin ja tiluksien vahtina. Joissakin

näyttelylinjaisissa etelävenäjänkoirissa korostuu ylipitkä turkki, mikä ei sovellu työkoiran rotumääritelmään. Lisäksi joissakin jalostuslinjoissa selkälinja ei ole enää suora eikä lanne kaartuva. Lisäksi takajaloissa on asentovirheitä. Rotumääritelmään kuuluu myös selvä sukupuolileima. Rotumääritelmään ei kuulu koon ylärajaa, mutta siinä todetaan etelävenäjänkoiran olevan ketterän ja keskikokoisen.

Suomessa on koiranäyttelyissä harvakseltaan muutamia etelävenäjänkoiria ja useimmiten ne ovat samoja yksilöitä. Näyttelytulokset ovat olleet erinomaisia näillä koirilla ja ne ovat myös menestyneet ulkomailla. Nämä koirat ovat yleensä mukana myös ulkomuototuomarikoulutuksissa.

Saadakseen FIN MVA arvon, etelävenäjäkoiralla pitää olla hyväksytty luonnetesti tai MH-luonnekuvaus. Muissa maissa ei ole tätä vaatimusta.

Suomessa on aiemmin käynyt useita venäläisiä etelävenäjänkoiria näyttelyissä, mutta maailmantilanteen takia tämä ei nyt ole mahdollista.

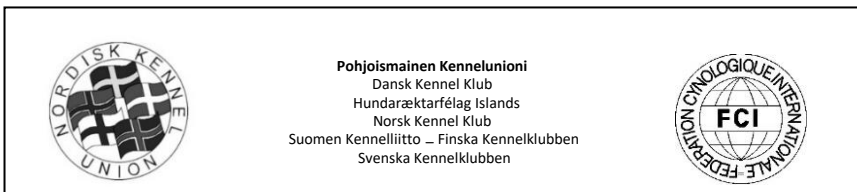

Ryhmä: 1

FCI:n numero 326
Hyväksytty FCI 12.12.2017
Kennelliitto 18.2.2018

Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry

ETELÄVENÄJÄNKOIRA 1/7
(YUZH NORUSSKAYA OVCHARKA)
Alkuperämaa: Venäjä

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja vahtikoira, jota käytetään karjan suojelemiseen, vartiointiin ja tiluksien vahtina.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammaskoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat)
 Alaryhmä 1 lammaskoirat
 Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Etelävenäjänkoiran arvellaan polveutuvan karheakarvaisista, parrakkaista koirista, joita tuotiin Espanjasta eteläisen Venäjän aroille yhdessä hienovillaisten lampaiden kanssa. Tämä tieto mainitaan Venäjän keisarikunnan täydellisessä lakikokoelmassa (XXVI osa, julkaistu 1830 Pietarissa). Nämä ketterät, keskikokoiset koirat muistuttivat ulkomuodoltaan katalonianpaimenkoiraa ja ne kykenivät kokoamaan lammaskoiraan yhteen ja suojelemaan niitä. Espanjasta tuodut koirat risteytyivät paikallisten lammaskoiraan ja vinttikoiratyypin koirien kanssa, joita oli esiintynyt alueella jo muinaisista ajoista lähtien. Näin syntyneet risteytyskoirat levittäytyivät laajalti Venäjän eteläosiin ja ne tunnettiin ulkomailla saakka; läntisessä Euroopassa niitä kutsuttiin "venäjänpaimenkoiriksi". Vuonna 1867 Pariisin maailmannäyttelyssä venäjänpaimenkoiralle myönnettiin kultainen mitali sen kauneuden tähden. Todellinen valikoiva jalostus kuitenkin alkoi 1898 Krimillä Askania-Novan alueella, saksalaissyntyisen paroni Friedrich von Falz-Feinin tilalla. Hän antoi rodulle sen nykyisen ulkomuodon ja alkoi kutsua sitä nimellä "etelävenäjänpaimenkoira". Lukuisat risteytykset paikallisten vinttikoirien kanssa olivat saaneet aikaan entistä suuremman koon ja valkovoittoisen värityksen, ja niiden ansiosta rakenne oli hieman keventynyt ja rotuun oli tullut nopeasti juoksevien koirien hieman litteä rintakehä ja kuroutunut vatsalinja sekä voimakkaammat takakulmaukset. Viimeiset rakenteen rotupiirteet, samoin kuin rodun nimi, vakiinnutettiin lopulta rotuun Neuvostoliitossa 1930-luvun alkuvuosina, kun ensimmäinen virallinen rotumääritelmä hyväksyttiin. Etelävenäjänkoira on helppohoitoinen ja sopeutuu kestävävytensä ansiosta helposti erilaisiin ilmasto-olosuhteisiin. Se on aina valmiina puolustamaan omistajaansa ja hänen omaisuuttaan. Nämä koirat ovat poikkeuksellisen uskollisia ja isännälleen omistautuneita. Ei kuitenkaan pidä odottaa niiden suhtautuvan ystävällisesti vieraisiin.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoa suurempi tai kookas, kohtuullisen pitkärunkoinen, ei liian tanakka. Vahva luusto ja voimakas, kuiva lihaksisto. Sukupuolileima on selvä, uros on narttua massiivisempi ja sen pää on suurempi. Ylälinja kaartuu hieman lanteen kohdalta ja on tyypillinen rotupiirre. Rungossa, päässä, raajoissa ja hännässä on karhea, pitkä, paksu, pörröinen karva, joka saa koiran näyttämään todellista kömpelömmältä ja raskaammalta, vaikka rotu on nopea ja ketterä.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:

- Rungon pituus on 10–12 % suurempi kuin säkäkorkeus; nartut ovat hieman pitempiä kuin urokset.
- Pään pituus on noin 40 % säkäkorkeudesta.
- Kuonon ja kallo-osan pituuksien suhde on noin 5:6.
- Etäisyys maasta kyynärpäähän on hieman yli puolet säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, itsevarma ja itsenäinen, omistajaansa erittäin kiintynyt mutta vieraita kohtaan epäluuloinen ja varautunut. Täydellinen vahtikoira niin karjaa kuin omistajaansa ja tämän omaisuuttakin vartioidessaan.

PÄÄ: Pitkänomainen ja kiilamainen, kirsua kohti kapeneva.

Kallo: Kohtuullisen leveä. Litteä otsa, hyvin kehittynyt niskakyhmy ja poskiluut. Sivulta katsottuna otsan ja kuononselän linjat ovat yhdensuuntaiset. Kulmakaaret ovat hieman erottuvat. **Otsapenger:** Vähäinen.

Kuono: Hieman kalloa lyhyempi, silmien alta hyvin täyttynyt ja kirsua kohti hieman kapeneva. Kuononselkä on suora.

Kirsu: Suuri ja musta. Vehnänvärillä (keksinväri) ja vaalean norsunluunvärillä koirilla hyväksytään kirsupigmentin vaaleneminen vuodenaikojen mukaan, mutta kirsun reunan tulee aina olla musta. **Huulet:** Kuivat, tiiviit, mustapigmenttiset.

Leuat / hampaat: Voimakkaat leuat, leikkaava purenta. Hampaat ovat suuret, valkoiset ja tiivistä rivissä, täydellinen hampaisto (42 hammasta). Ylimääräiset P1hampaat sallitaan. Etuhampaat ovat asettuneet samaan riviin. Katkenneita etuhampaita ei katsota virheeksi, mikäli purennan voi edelleen todeta.

Silmät: Mantelinmuotoiset, eivät suuret, suoraan eteenpäin suuntautuneet ja etäällä toisistaan. Väri vaihtelee tummasta vaaleaan ruskeaan, tummat silmät ovat toivotuimmat. Silmäluomet tiiviit, kuivat ja pigmentoituneet.

Korvat: Matalalle sijoittuneet, keskikokoiset ja muodoltaan kolmiomaiset, poskenmyötäisesti riippuvat ja paksukarvaiset.

KAULA: Kuiva, lihaksikas, keskipitkä ja poikkileikkaukseltaan soikea. Kaulan asento on noin 40° kulmassa vaakatasoon nähden.

RUNKO

Ylälinja: Ylälinja kaartuu kevyesti lanneosasta, jossa on ylälinjan korkein kohta.

Säkä: Tuskin havaittava.

Selkä: Kohtuullisen leveä ja pitkä, lihaksikas, voimakas ja suora.

Lanne: Keskipitkä, kohtuullisen leveä, lihaksikas, kevyesti kaartuva ja joustava.

Lantio: Kohtuullisen pitkä, leveä ja lihaksikas, hieman laskeva. Lantio on samalla korkeudella kuin säkä tai 1–2 cm korkeammalla.

Rintakehä: Kohtuullisen leveä ja melko syvä, kyljet ovat hieman litteät. Rintalastan kärki on hieman olkanivelen etupuoella.

Alalinja: Ulottuu kyynärpäiden korkeudelle ja vatsaviiva kohoaa hieman.

HÄNTÄ: Kohtuullisen paksu, ei korkealle kiinnittynyt. Häntä ulottuu vähintään kintereisiin ja sen kärjessä voi olla ns. paimenkoukku tai puoliympyrä. Hännänpään 2–3 viimeistä nikamaa ovat usein kasvaneet yhteen. Rauhallisena koiran häntä riippuu alhaalla. Koiran liikkeessä tai ollessa tarkkaavainen häntä kohoaa korkeintaan selkälinjan tasolle ja kaartuu hieman ylöspäin, mutta ei koskaan käänny tai kierry selän päälle.

RAAJAT ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Edestä katsottuna eturaajat ovat lihaksikkaat ja suorat, yhdensuuntaiset ja kohtuullisen etäällä toisistaan.

Lavat ja olkavarret: Lapaluu ja olkavarsi ovat pitkät, viistot ja suunnilleen yhtä pitkät. Lavan ja olkavarren välinen kulma on 100°.

Kyynärvarret: Suorat, poikkileikkaukseltaan soikeat ja pystysuorat.

Kyynärpäät: Eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Välikämmenet: Nivel on voimakas ja kuiva. Välikämmen voimakas, kohtuullisen pitkä ja sivulta katsoen hieman viisto.

Etukäpälät: Soikeat, vahvat ja tiiviit. Päkiät ja kynnet voivat olla minkä väriset tahansa.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat lihaksikkaat ja suorat, takaa katsottuna yhdensuuntaiset ja asennoltaan hieman eturaajoja leveämmällä. Takaraajat eivät asetu pitkälle rungon taakse.

Reidet: Pitkät, leveät ja lihaksikkaat.

Sääret: Pitkät ja viistot, suunnilleen yhtä pitkät kuin reidet.

Polvet: Hyvä polvikulma.

Kintereet: Hyvin kulmautuneet, kuivat, litteät ja leveät.

Välijalat: Voimakkaat, kuivat, kohtuullisen pitkät ja hieman rungon alle asettuneet.

Takakannukset poistetaan, paitsi maissa missä tämä ei ole sallittua. (Huom. Suomessa typistyskielto)

Takakäpälät: Soikeat, vahvat ja tiiviit. Päkiät ja kynnet voivat olla minkä väriset tahansa.

LIIKKEET: Vapaat ja tasapainoiset. Tyypillinen liike on vaivatonta ja pitkäaskelistä.

Etuaskel ulottuu pitkälle eteen ja takaosa työntää voimakkaasti.

Ravissa pää laskeutuu ylälinjan tasolle ja eturaajat liikkuvat suorassa linjassa, taipumusta yksijälkisyyteen vauhdin lisääntyessä. Koiran liikkeessä takaosa on samalla tasolla tai hieman korkeammalla kuin säkä ja nivelet toimivat joustavasti.

NAHKA: Tiiviisti pinnanmyötäinen ja joustava, ei poimuja eikä löysyyttä. Nahka voi olla pigmentoitunut minkä väriseksi tahansa. Kirsun, silmäluomien reunojen ja huulten reunojen tulee olla mustapigmenttiset.

KARVAPEITE

Karva: Karva on runsasta ja lähes saman pituista niin päässä, rungossa, raajoissa kuin hännässäkin. Paksu ja pitkä karva muodostaa päässä kulmakarvat, viikset ja parran; myös kuononselän tulee olla hyvin karvoittunut. Uroksilla karvan tulisi muodostaa kaulus. Karva on pitkää (vähintään 10 cm), paksua, karheaa ja pörröistä, hieman aaltoilevaa tai laineikasta. Päässä ja raajoissa peitinkarva on ohuempaa eikä yhtä karheaa. Pohjavilla on pehmeää, pitkää, paksua ja väriltään vaaleampaa. Täysin poiskammattu pohjavilla sekä huopaantunut, takkuinen tai nyöriintynyt karvapeite ei ole toivottu.

Väri: Valkoinen, kellertävän valkoinen, valkoinen, jossa harmaita, vehnänvärisiä (keksi) tai vaalean norsunluunvärisiä laikkuja, yksivärinen harmaa tai norsunluunvärinen. Yksivärisillä koirilla voi olla päässä, kuonossa ja kaulassa valkoisia merkkejä. Kirjavilla koirilla laikujen tulisi olla väriltään vaaleita ja vailla selviä rajoja. Lopullinen turkin väri tulee näkyviin 18–24 kk iässä, minkä vuoksi pentujen ja nuorten koirien väritys on hieman voimakkaampi.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Urokset vähintään 66 cm

Nartut vähintään 62 cm

Suuremmat koot ovat toivotuimmat, kunhan kokonaisuus on mittasuhteiltaan oikea.

Paino: Urokset vähintään 35 kg

Nartut vähintään 30 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- Uroksen säkäkorkeus alle 66 cm, nartun alle 62 cm.
- Liian lyhyt tai liian pitkä runko.
- Nartun urosmaisuuus.
- Vuodenajan mukaan haalistunut kirsupigmentti.
- Silmäluomien osittainen pigmentinpuutos (enintään 10 %).
- Lanneosan kohdalla liian voimakkaasti kaartuva tai liian tasainen ylälinja.
- Kehittymätön eturinta.
- Niukat etu- tai takakulmaukset.
- Epäsäännölliset liikkeet.

VAKAVAT VIRHEET:

- Uroksen säkäkorkeus alle 64 cm, nartun alle 59 cm.
- Kevyt, karkea tai löysä rakenne, lyhyet raajat.
- Uroksen narttumaisuus.
- Säkä selvästi lantiota korkeammalla.
- Korkea-asentoinen kaula.
- Keltaiset "petolinnun" silmät.
- Löysät huulet ja/tai silmäluomet.
- Osittainen pigmentin puutos silmäluomissa.
- Pienet tai harvat hampaat; etuhampaat eivät samassa rivissä.
- Kahden tai useamman P1-hampaan puuttuminen (M3-hampaita ei oteta huomioon).
- Tyvestään litteänä riippuvat korvat.
- Kapea, matala rintakehä.
- Köyry selkä.
- Lyhyt, vaakasuora tai jyrkästi laskeva lantio.
- Häntä, joka kääntyy tyvestään eteenpäin ja painuu selälle tai kiertyy selän päälle; liikkumattomana riippuva häntä.
- Hyvin niukat etu- ja/tai takakulmaukset.
- Ylikulmautunut takaosa.
- Niukka kuononselän karva; lyhyt ja/tai niukka karva kuonossa, heikot viikset ja parta. Pohjavillan puuttuminen.
- Suora, pehmeä peitinkarva; silkinen karva, joka muodostaa selällä jakauksen.
- Voimakas pilkullisuus; liian voimakas karvan väri yli 2-vuotiaalla koiralla.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaiisuus tai voimakas arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- koiran ulkonäön kirurginen tai kosmeettinen muuttaminen
- puutteellinen rotutyypä
- neliömäiset mittasuhteet
- pyöristytvä kallo-osa
- siniset, vihreät, haalistuneen vaaleat tai keskenään eriväriset silmät; sisäänkiertyvät silmäluomet (entropium)
- kaikki poikkeamat normaalista leikkaavasta purennasta; hammaspuutokset

(poislukien P1 ja M3 -hampaat)

- lyhyt karva; tiukat kiharat tai nyörit missä tahansa rungon osassa; tiiviisti rungonmyötäinen karva päässä tai raajoissa
- musta, punainen, harmaanruskea, sininen, ruskea tai kolmivärinen väritys; voimakkaasti erottuva maski tai satulakuvio
- täysin pigmentoitumattomat silmäluomet, vaaleanpunainen tai pilkullinen kirsu, vaaleanpunaiset huulet
- synnynnäinen töpöhäntä, typistetty häntä
- tasakäynti, liikkuminen vinottain

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Alla olevassa taulukossa vuosilta 2015-2024 on saanut arvosteluksi erinomaisen 83% eli 216 tulosta , erittäin hyvän on saanut 13% eli 33 tulosta , hyvän on saanut 3% eli 9 tulosta ja ainoastaan yksi hylätty tulos.

Etelävenäjänkoirien näyttelykäyntien tulokset v.2015-2024

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Junioriluokka	<u>76% (48 tulosta)</u>	<u>21% (13 tulosta)</u>	<u>3% (2 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	63 tulosta
Nuorten luokka	<u>90% (28 tulosta)</u>	<u>10% (3 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	31 tulosta
Avoin luokka	<u>70% (32 tulosta)</u>	<u>15% (7 tulosta)</u>	<u>13% (6 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	<u>2% (1 tulosta)</u>	46 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	<u>93% (90 tulosta)</u>	<u>7% (7 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	97 tulosta
Veteraaniluokka	<u>82% (18 tulosta)</u>	<u>14% (3 tulosta)</u>	<u>5% (1 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	22 tulosta
Yhteensä	<u>83% (216 tulosta)</u>	<u>13% (33 tulosta)</u>	<u>3% (9 tulosta)</u>	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	<u>0% (1 tulosta)</u>	259 tulosta

Suomessa on koiranäyttelyissä harvakseltaan muutamia etelävenäjänkoiria ja useimmiten ne ovat samoja yksilöitä. Näyttelytulokset ovat olleet erinomaisia näillä koirilla ja ne ovat myös menestyneet ulkomailla. Nämä koirat ovat yleensä mukana myös ulkomuototuomarikoulutuksissa.

Saadakseen FIN MVA arvon, etelävenäjänkoiralla pitää olla hyväksytty luonnetesti tai MH-luonnekuvaus. Muissa maissa ei ole tätä vaatimusta. Vuosina 2021-2025 on kolme FIN MVA.

Yhdistys on osallistunut vuosittain Suomen Palvelukoiraaliiton järjestämään rodun erikoisnäyttelyyn, Kaukasiankoirat ry TOS-näyttelyyn ja Suuret Laumanvartijakoirat ry

tapahtumiin, mutta omia näyttelyitä emme ole järjestäneet. Yhdistys on ollut aktiivisesti mukana EUROYOOZHAK tapahtumissa Euroopassa ja yhdistyksen jäsenten koirat ovat osallistuneet aktiivisesti koirannäyttelyihin eri maissa.

Suomessa on aiemmin käynyt useita venäläisiä etelävenäjänkoiria näyttelyissä, mutta maailmantilanteen takia tämä ei nyt ole mahdollista.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodussa on pidetty kaksi epävirallista jalostustarkastusta, vuosina 2013 ja 2018. Tarkastajana on toiminut Irina Shvets. Hän on Venäjän kansallisen etelävenäjänkoirien yhdistyksen puheenjohtaja, toiminut tuomarina vuodesta 1976 ja hänellä on tuomarinoikeudet kaikille FCI-RKF roduille.

Kesällä 2018 oli myös ulkomuototuomarikoulutus Muhoksella, missä Irina Poletaeva oli kouluttaja. Suomen Etelävenäjänkoirat ry ovat osallistuneet myös kutsuttuna Kaukasiankoirat ry järjestämiin ulkomuototuomarikoulutuksiin useampina vuosina.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Rotumääritelmän mukaan etelävenäjänkoiran käyttötarkoitus on toimia paimen- ja vahtikoirana, jota käytetään karjan suojelemiseen, vartiointiin ja tiluksien vahtina. Joissakin näyttelylinjaisissa etelävenäjänkoirissa korostuu ylipitkä turkki, mikä ei sovellu työkoiran rotumääritelmään. Rotumääritelmään ei kuulu koon ylärajaa, mutta siinä todetaan etelävenäjänkoiran olevan ketterän ja keskikokoisen eli etelävenäjänkoira ei ole molossityyppinen.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Viime aikoina joissakin jalostuslinjoissa selkälinja ei ole enää suora eikä lanne kaartuva. Lisäksi takajaloissa on asentovirheitä. Rotumääritelmään kuuluu myös selvä sukupuolileima.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa, joten tavoitteita ja toimenpiteitä ei ole kirjattu.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Jotta rodun monimuotoisuus ja tehollinen populaatiokoko voidaan turvata, tarvitaan jalostukseen tuonteja ja ulkomaisia koiria.

Käyttäytyminen ja luonne

Etelävenäjänkoiralla tulisi säilyttää alkuperäiset luonteenominaisuudet (rohkeus, vartiointikäyttäytyminen), jotka tukevat sen käyttöä aluevartija- ja laumanvartijarotuna. Käyttäytymis- ja luonnetavoitteita arvioidaan käyttäytymistä ja luonnetta kuvaavilla testeillä (MH-luonnekuvaus, käyttäytymisen jalostustarkastus, SmartDog, luonnetesti) sekä näyttelytulojen perusteella.

Käyttöominaisuudet

Jalostusvalinnoissa tulisi keskittyä käyttöominaisuuksiin eli säilyttää etelävenäjänkoiran vartiointikyky.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on jalostaa terveitä koiria eli lonkiltaan, kyynärltään ja selältään tutkitusti terveitä sekä hyvät lisääntymisominaisuudet omaavia koiria. Terveyttä seurataan terveystuloksista sekä kuolinsyistä.

Ulkomuoto

Tavoitteena on säilyttää etelävenäjänkoiran nykyinen ulkomuoto, joka on tällä hetkellä hyvä. Ulkomuotoa seurataan näyttelytuloksista.

6.2 Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suosittelaa, että jalostukseen käytetään terveitä, ulkomuodoltaan ja käyttöominaisuuksiltaan rodunomaisia koiria.

Suosittelaa, että jalostukseen käytettäville koirille tehdään viralliset lonkka-, kyynär- ja selkätutkimukset.

Suosittelaa, että D-lonkkaisen voi yhdistää vain A tai B-lonkkaisen kanssa.

Suosittelaa, että sukusiitosprosentti on enintään 6,25 neljällä sukupolvella laskettuna.

Suosittelaa yhdelle koirayksilölle 1-2 pentuetta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuspohja

Geenipohjan laajentamiseksi ja säilyttämiseksi suositellaan käyttämään monipuolisesti eri koiria jalostukseen ja geenipohjaa pyritään laajentamaan tuontikoirien avulla.

Jalostukseen käytettävien osalta opastetaan käyttämään tutkitusti terveitä ja hyväluonteisia koiria.

Käyttäytyminen, luonne ja käyttöominaisuudet

Kannustetaan koirien omistajia viemään koiriaan MH-luonnekuvaukseen, käyttäytymisen jalostustarkastukseen, SmartDog-testiin ja/tai luonnetestiin.

Terveys ja lisääntyminen

Terveystuloksien seuraaminen. Kannustetaan viemään myös jalostuskäytön ulkopuolella olevia koiria terveystutkimuksiin tiedon keräämiseksi.

Ulkomuoto

Ulkomuototuomareiden tuntemusta rodusta pyritään kehittämään.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Rodun uhkana on rodun monimuotoisuuden ja populaatiokoon suppeneminen, koska koirien tuominen rodun kotimaista, Ukrainasta ja Venäjältä, on mahdotonta tai hankalaa, Ukrainan sodan aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Euroopan alueellakin pentuja syntyy vähän.

Varautuminen ongelmiin

Kannan vahvistaminen uusilla tuonneilla sekä rekisteröintimäärien lisäämisellä. Rotukerho pyrkii edustamaan rotua, tekemään sitä tunnetummaksi ja jakamaan tietoa etelävenäjänkoiran käyttömahdollisuuksista.

Rotupopulaatio on nykyisellään niin pieni, että rodun sukupuuttoon kuolemista pidetään jo uhkana rodun tulevaisuudelle. Rotuyhdistys ja rotujärjestö voi ottaa käyttöön viralliset jalostustarkastukset tiedonsaannin parantamiseksi sekä laatia ihanneprofiilit.

Aktiivisuus rodun parissa ja sen jalostuksessa nousee ja jalostuksen tavoiteohjelma antaa raamit tulevalle toiminnalle. Roturisteytyksiä on tehty rodun historiassa ja niiden käyttöön ottaminen Suomessa on mahdollista.

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet: SWOT-analyysi etelävenäjänkoirille

Vahvuudet	Uhat
- rodulla on oma kannattajakuntansa - rodun harrastajat ovat uskollisia rodulle - kysyntä ja tarjonta ovat tasapainossa - ulkomuodoltaan miellyttävä koira	- pentuja päätyy koteihin, joissa rodun ominaisuuksia ei tunneta - kysynnän kasvaessa jalostusyhdistelmissä ei paneuduta koirien heikkouksiin - yksittäisten yksilöiden kasvava liikakäyttö → geenipohjan kaventuminen ja sukusiittoisuuden kasvu entisestään → tiinehtyvyysongelmat ja sairaudet lisääntyvät
Mahdollisuudet	Heikkoudet
- ulkomaisten koirien käyttäminen → tuontisperma ja keinosiemennykset - tutkitun tiedon lisääntyminen - terveystutkimusmäärät kasvavat - Suomessa virallisten roturisteytysten mahdollisuus laajentaa geenipohjaa - luonteiden ja ulkomuodon osalta tiedonsaanti käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastusten avulla	- kasvattajien vähäinen määrä - yhteisten tavoitteiden puuttuminen - sairauksista ja luonneongelmista ei välitetä tai niistä ei puhuta riittävästi - pienten rotujen suosio kasvaa ja koirakulttuuri kaupungistuu - rotu ei sovellu kaikille vähentäen rodulle soveltuvien kotien löytymistä

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Etelävenäjänkoiran JTO:n toteutumista seurataan vuosittain ja sitä päivitetään sitä mukaa kun uutta tietoa saadaan. JTO-työryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa.

JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen

Tavoiteohjelman toteutumista seurataan ja jalostustavoitteiden että toimintasuunnitelman osalta yhdistyksessä. Rotujärjestöä konsultoidaan tarvittaessa, samoin Kennelliittoa roturisteytysohjelman tiimoilta.

Etelävenäjänkoiran jalostuksen tavoiteohjelman seurantasuunnitelma v. 2026-2030

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2026	- rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma astuu voimaan - laaditaan jalostustarkastuksille ihanneprofiilit - kuolinsyytietojen saamiseksi kyselyn tai strategian suunnittelu
2027-2028	- rotujärjestö ja/tai rotuyhdistys suunnittelevat ja toteuttavat jalostustarkastuksen
2029	- uusitaan rotuspesifin tiedon saamiseksi käyttäytymis-, terveys- ja lisääntymiskäyttäytymiskysely
2030	- kyselyiden analysointi ja jalostuksen tavoiteohjelman päivittäminen vuosille 2031-2035
Tavoite	- rodun erikoisnäyttelyn järjestäminen rotujärjestön taholta/rotujärjestön kanssa

7. LÄHTEET

Lappalainen Anu (2023). Lonkkanivelen Kasvuhäiriö. Kyynärnivelen dysplasia. Kopioitu 19.1.2025 sivulta <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Mahlanen Nina, Koiran Atopia, <https://www.kennelliitto.fi>, Ihosairaudet, allergiatestaus ja siedätyshoito

Mäki Katariina <https://www.kennelliitto.fi>, sukusiitos, tehollinen populaatio

Reunanen Vilma, <https://www.kennelliitto.fi> osteokondroosi

Saijonmaa-Koulumies Leena (2008), Allergiset ihosairaudet, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta

[Wiberg Maria](https://www.kennelliitto.fi) (2016) <https://www.kennelliitto.fi>, sydänsairaudet

<https://www.elainystavasilaakari.fi/>

<https://evidensia.fi/>

Suomen Kennelliitto, Koira Net Jalostustietojärjestelmä

8.LIITTEET

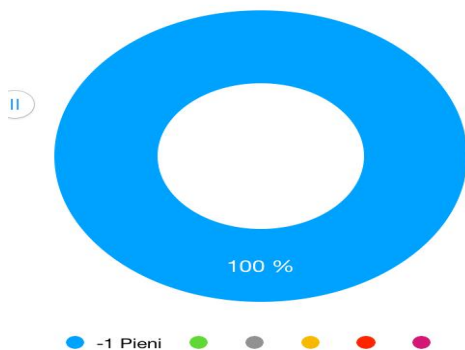
Liite 1

Suomen etelävenäjänkoiran JTO luonnetesti 2 koiraa ja MH luonnekuvaus 4 koiraa

Luonnetesti

Luonnetestin on suorittanut viimeisen kymmenen vuoden aikana vain kaksi koiraa pisteillä 71 ja 82. Luonnetestissä ei etelävenäjänkoiralla ole rajattu hyväksyttyä pistemäärää. Näiden kahden koiran tulokset eivät kuitenkaan kerro laajemmin suomalaisten etelävenäjänkoirien luonteesta.

Toimintakyky

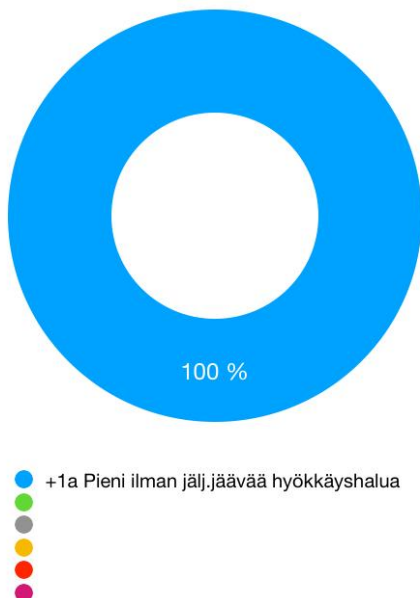
Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus.

Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen, koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin.

Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla revii-rikäyttämisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän pelossa, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin.

Molemmilla testatuilla koirilla toimintakyky oli -1 Pieni eli koira selvästi pelkää kelkkaa ja ohjaaja joutuu auttamaan kontaktin saamisessa käymällä kyykkyyntä kelkan viereen ja puheella. Pimeässä koiraa joudutaan kutsumaan useita kertoja ja koira epäröi ja etenee hitaasti.

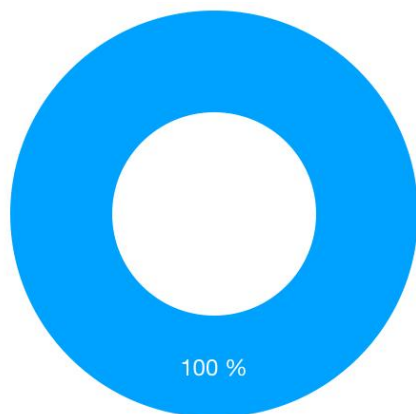
Terävyys

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste.

Molemmilla testatuilla koirilla terävyys oli +1a Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua. +1 Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua. Koira reagoi hyvin laimeasti tai ei lainkaan hyökkäykseen, tai osoittaa pelkoa.

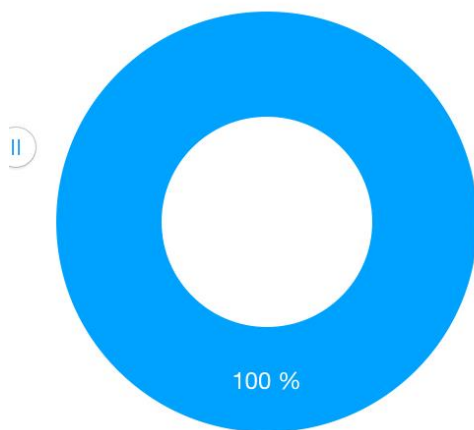
Puolustushalu

● +1 Pieni ● ● ● ● ●

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkaillaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke. Molemmilla testatuilla koirilla puolustushalu oli +1 Pieni. Koira on ohjaajan sivulla tai takaviistossa, ehkä muutama haukahdus, muuten vaisu esitys. Hyväksyy hyökkääjän samoin kuin luoksepäästävytydessä.

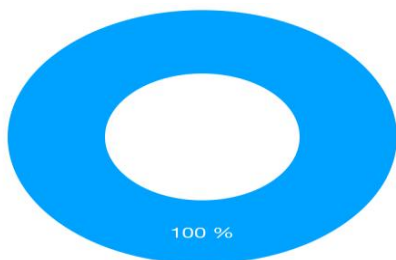
Taisteluhalu

● -1 Pieni ● ● ● ● ●

Suorituksen aikana arvostellaan koiran halukkuus tai haluttomuus osallistua leikkiin. Taistelupyrkimysten olemassaolo tai puuttuminen, niiden suuruus, suunta ja voimakkuus arvioidaan. Samoin arvioidaan koiran reaktioiden aikaansaamiseksi tarvittavien ärsykkeiden suuruus. Taisteluhalu on kääntäen verrannollinen ärsytysvoimakkuuteen. Pienistä ärsykkeistä syntyvät voimakkaat taistelureaktiot ovat merkki suuresta taisteluhalusta. Melko suuri ärsytysvoimakkuus ja pienehköt reaktiot merkitsevät pientä taisteluhalua. Suuri ärsytys ja vain aavistus taisteluhalua merkitsevät riittämätöntä taisteluhalua tai koira on kokonaan haluton taisteluun. Jotta taisteluhalu luokiteltaisiin erittäin suureksi, ei riitä vain voimakas reagointi pieniin ärsykkeisiin, vaan koiran on osoitettava myös sitkeyttä ja omaaloitteisuutta.

Molemmilla testatuilla koirilla taisteluhalu oli -1 Pieni eli koira tarttuu esineeseen, mutta ei taistele vaan pureskelee sitä ja laskee heti irti, kun esineestä vedetään; tai koira ei ota lainkaan esinettä suuhunsa, mutta osoittaa jonkin verran taisteluhalua kelmalla ja muissa osasuorituksissa.

● +1b Hermostunein pyrkimysin ● ● ● ● ●

Hermorakenne

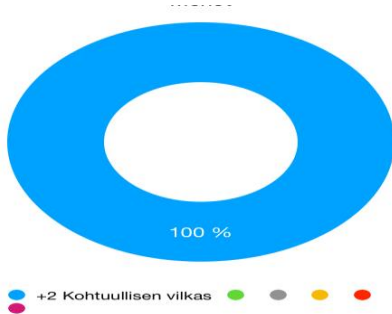
Koiran reaktion, teon tai mielentilan määrittäminen hermostuneeksi edellyttää, että sen toiminta on epänormaalia suhteessa ärsykkeisiin ja/tai ärsytykseen. Myös vahvahermoinen koira voi käyttäytyä hermostuneesti, jos ärsykkeiden voimakkuus kasvaa liian suureksi.

Hermorakenteen lujuus arvostellaan ja luokitellaan eri testisuorituksissa näkyvien reaktioiden avulla. Koiran hermoston kuormittuneisuutta voi mitata myös testin lopussa suoritettavalla taistelu-

leikillä. Jos koira leikkii mielellään vielä testin lopussa, ei se todennäköisesti ole kuormittunut hermostoltaan.

Molemmilla testatuilla koirilla hermorakenne oli +1b Hermostunein pyrkimyksin. Hieman rauhan. Koira selviytyy kaikista testin osasuorituksista. Siinä on havaittavissa lieviä merkkejä rauhottomuudesta, se rasittuu henkisesti testin edetessä. Palautumisajan pituus eri osasuoritusten välillä vaihtelee.

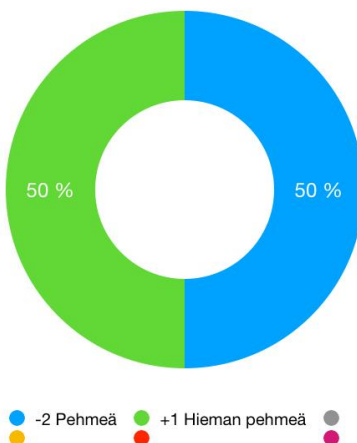
Temperamentti

Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomio-
kyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin
tilanteisiin ja ympäristöihin. Arvostelussa huomioidaan koiran
yleistä tarkkaavaisuutta, käytöstä ja reagointinopeutta.

Molemmilla testatuilla koirilla temperamentti oli +2 Kohtuullisen
vilkas. Koiran reagointinopeus ja väistö on hieman hitaampi, mut-
ta hallittu ja koiran huomio oikein suuntautunut.

Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muis-
tamatta epämiellyttäviä kokemuksia.

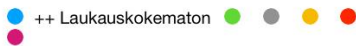
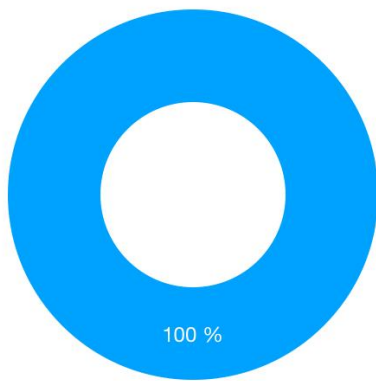
Toisella testatuilla koiralla kovuus oli +1 Hieman pehmeä eli koira,
joka osoittaa selviä merkkejä siitä, että se haluaisi välttää paikan,
missä se pelästytettiin, mutta pystyy ohittamaan pe-
lästytämispaikan suhteellisen läheltä ohjaajan tukemana. Toisella
koiralla kovuus oli -2 Pehmeä eli koira, joka osoittaa selvästi pe-
lästyneensä kohdetta ja osoittaa halunsa välttää paikkaa suhteel-
lisen pitkänkin palautumisajan jälkeen ja vaatii ohjaajalta runsasta
houkuttelua.

Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin
henkilöihin.

Toisella testatulla koiralla luoksepäästävyys oli +2a
Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen eli koira, joka
houkuttelematta tai pienin houkutuksin hakeutuu kosketukseen
myös vieraiden ihmisten kanssa, käyttäytyen ystävällisesti. Koira on
ns. ujo. Toisen tulos oli +3 Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin.
Koira, joka houkuttelematta hakeutuu kosketukseen myös vieraiden
ihmisten kanssa käyttäytyen ystävällisesti ja avoimesti.
Luoksepäästäväksi kutsutaan myös sellaista koiraa, joka ei tutustu
ihmisiin oma- aloitteisesti, mutta sallii tutustuttaa itsensä heihin.

Laukaisupelottomuus

Molemmilla testatuilla koirilla laukaisupelottomuus oli ++

Laukauskokematon: Koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee.

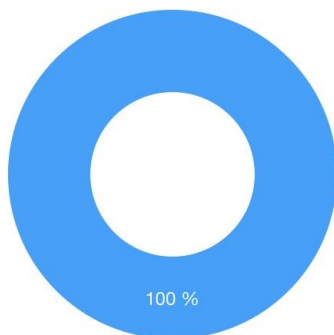
MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksessa on käynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana vain neljä koiraa, joista kolme suoritti testin (75%) ja yhdellä koiralla ohjaaja keskeytti testin (25%). Näiden neljän koiran tuloksia ei kuitenkaan voi yleistää kuvaamaan suomalaisten etelävenäjänkoirien luonnetta. Rotukohtaista ihanneprofiilia ei ole vielä tehty.

Osa1. Kontakti (1a, 1b, 1c)

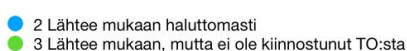
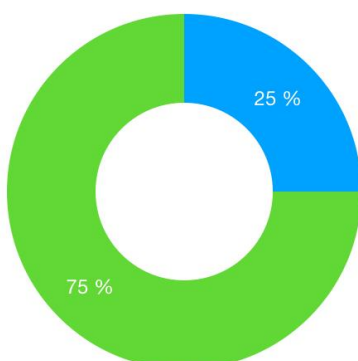
Kontaktin tervehtimisosiossa (1a) kuvataan koiran valmiuksia ottaa kontaktia tai ja vastata kontaktiin vieraiden ihmisten kanssa. Yhteistyössä (1b) arvioidaan, lähteekö koira testinohjaajan mukaan ja miten. Käsittelyssä (1c) kuvataan antaako koira käsitellä itseään ja millä tavoin se käyttäytyy käsittelytilanteessa.

1a Kontakti ja tervehtiminen

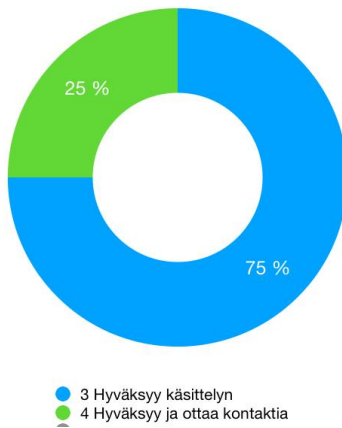
Kaikki testin suorittaneet koirat ottivat itse kontaktia tai vastasivat siihen

1b Kontakti, yhteistyö

Testatuista koirista yksi lähti mukaan haluttomasti ja kolme koiraa lähti mukaan, mutta ei ollut kiinnostunut testiohjaajasta.

1c Kontakti, käsittely

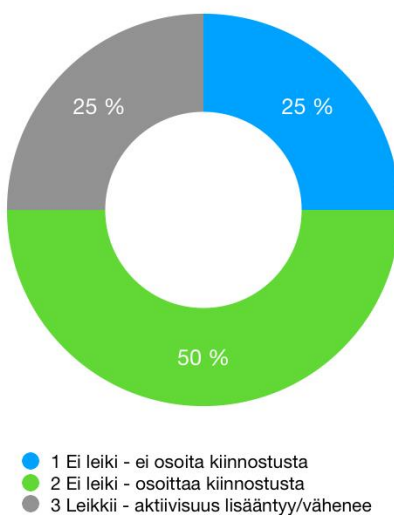

Testatuista koirista kolme hyväksyi käsittelyn ja yksi hyväksyi käsittelyn ja otti kontaktia.

Osa 2. Leikki 1 (2a, 2b, 2c)

Leikissä kuvataan koiran kykyä leikkiä esineellä ja taistella testinohjaajan kanssa. Leikkihalussa (2a) arvioidaan, leikkiikö koira, onko se innokas ja aktiivinen. Tarttumisessa (2b) arvioidaan, tarttuuko koira esineeseen, ja jos tarttuu niin miten. Leikkihalu- ja tarttumisosiot suoritetaan kahdesti, ja kummastakin kuvataan lomakkeeseen aktiivisempi. Puruotteessa ja taisteluhaluissa (2c, taisteluleikki testinohjaajan kanssa) arvioidaan, tarttuuko koira esineeseen, ja jos taistelee niin miten.

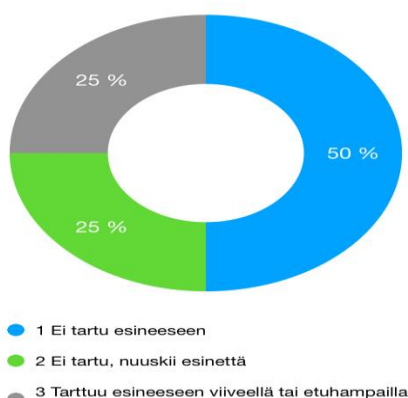
2a Leikki 1, leikkihalu

Testatuista koirista yksi ei leiki eikä osoita kiinnostusta, kaksi koira ei leiki, mutta osoittaa kiinnostusta ja yksi koira leikkii ja aktiivisuus lisääntyy/vähenee

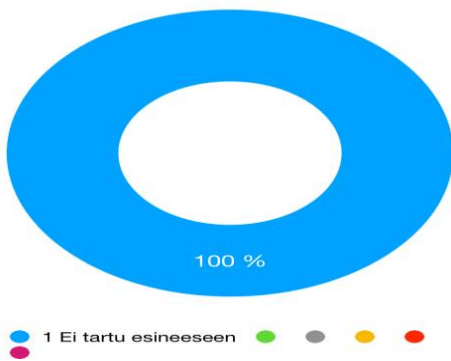
2b Leikki 1, tarttuminen

Testatuista koirista kaksi ei tarttunut esineeseen, yksi ei tarttunut, mutta haisteli sitä ja yksi tarttui esineeseen viiveellä tai etuhampailla.

2c Leikki 1, puruote ja taisteluhalu

Testatuista koirista yksikään ei tarttunut esineeseen.

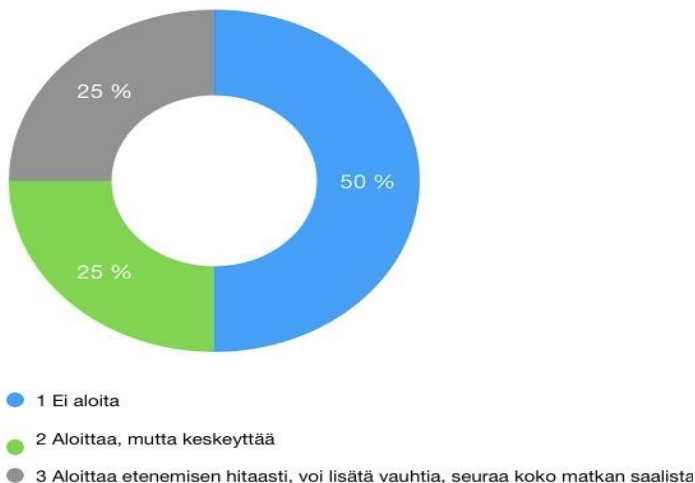

Osa 3. Takaa-ajo (3a, 3b, 3a, 3b)

Takaa-ajossa pyritään selvittämään koiran halua ajaa takaa (3a) loittonevaa kohdetta, saalista ja tarttua (3b) siihen. Takaa-ajo tilanne suoritetaan kahteen kertaan, joista molemmat kuvataan lomakkeeseen.

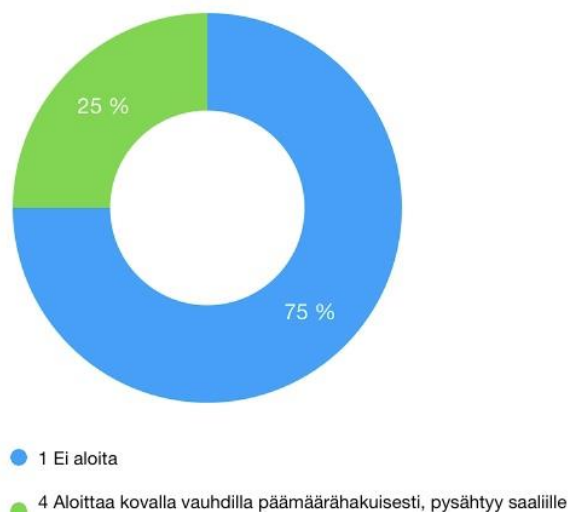
3a1 Takaa-ajo1

Testatuista koirista kaksi ei aloittanut takaa-ajoa, yksi aloitti, mutta keskeytti sen ja yksi aloitti etenemisen hitaasti, lisäsi vauhtia ja seurasi saalista koko matkan.

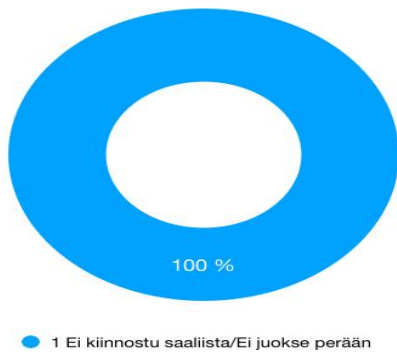

3a2 Takaa-ajo 2

Testatuista koirista kolme ei aloittanut taka-ajoa ja yksi aloitti kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti ja pysähtyi saaliille.

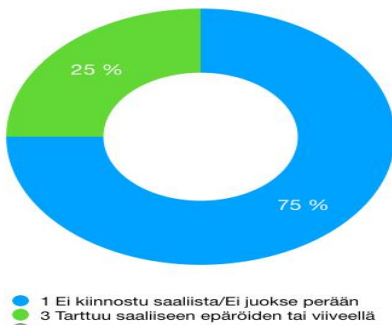

3b1 Tarttuminen 1

Testatuista koirista yksikään koira ei kiinnostunut saaliista/ei juossut perään.

3b2 Tarttuminen 2

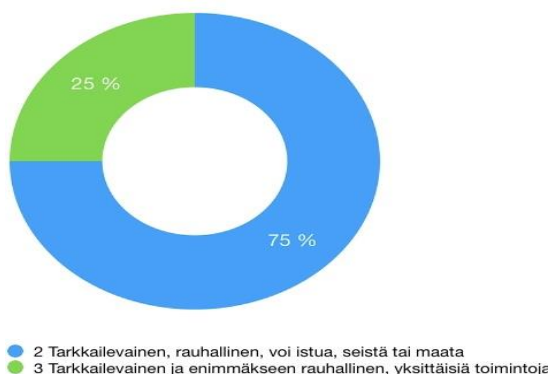

Testatuista koirista kolme ei kiinnostunut saaliista/ei juossut perään. Yksi koira tarttui saaliiseen epäröiden tai viiveellä.

Osa 4. Aktiviteetti

Kuvataan koiran reaktioita kolmen minuutin ajan tilanteessa, jossa ohjaaja on täysin passiivinen. Aktiviteetissa on mahdollisuus saada viitteitä koiran hermorakenteesta.

4 Aktiviteettitaso

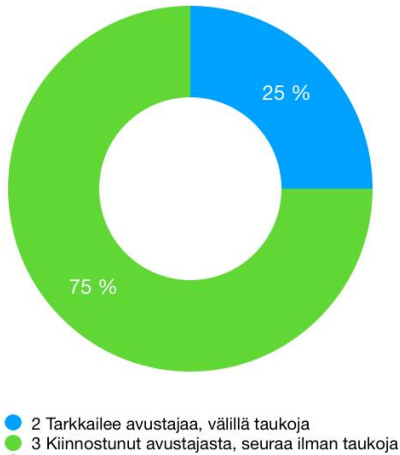
Testatuista koirista kolme oli tarkkailevaisia, rauhallisia, voivat istua, seistä tai maata. Yksi koira oli tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen ja teki yksittäisiä toimintoja.

Osa 5. Etäleikki (5a, 5b, 5c, 5d, 5e)

Etäleikissä kuvataan koiran kykyä yhteistyöhön vieraan ihmisen kanssa välimatkan päässä ohjaaja-staan. Kuvataan, kiinnostuuko koira vieraasta ja ensin hieman epämääräiseltä vaikuttavasta, mutta

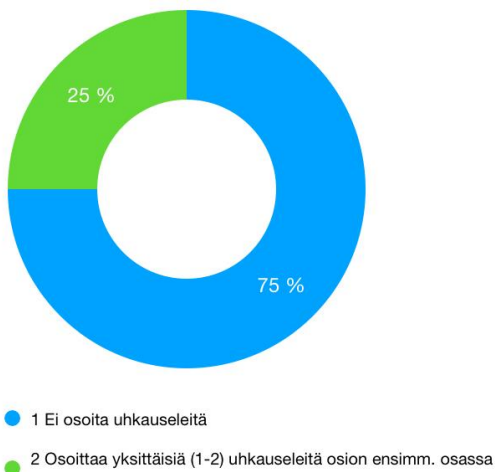
myöhemmin leikkiin kutsuvasta ihmisestä. Kiinnostuksessa kuvataan, kiinnostuuko koira etäleikkijästä ja miten (5a). Uhka/aggressio-osassa (5b) arvioidaan osoittaako koiran uhkauseleitä vierasta ihmistä kohtaan. Uteliaisuudessa (5c) kuvataan, lähteekö koira etäleikkijän luo ja miten. Leikkihalussa (5d) arvioidaan osoittaako koira leikkihalua, tarttuuko esineeseen ja vetääkö vastaan. Yhteistyössä (5e) arvioidaan koiran aktiivisuutta etäleikkijän kanssa.

5a Etäleikki, kiinnostus

Testatuista koirista yksi tarkkailee avustajaa ja piti välillä taukoja. Kolme muuta koiraa olivat kiinnostuneita avustajasta ja seurasivat ilman taukoja.

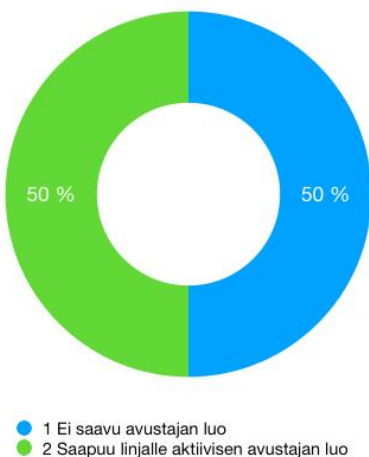
5b Etäleikki, uhka/aggressio

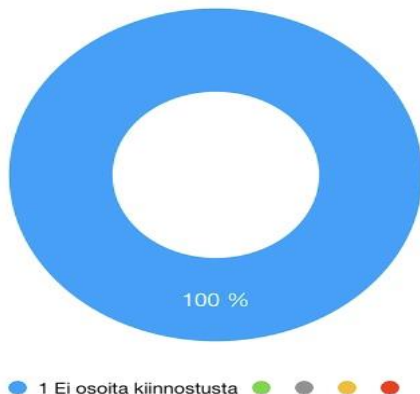
Testatuista koirista kolme ei osoittanut uhkauseleitä ja yksi osoitti yksittäisiä uhkauseleitä osion ensimmäisessä osassa.

5c Etäleikki, uteliaisuus

Testatuista koirista kaksi ei saapunut avustajan luo ja kaksi saapuu linjalle aktiivisen avustajan luo.

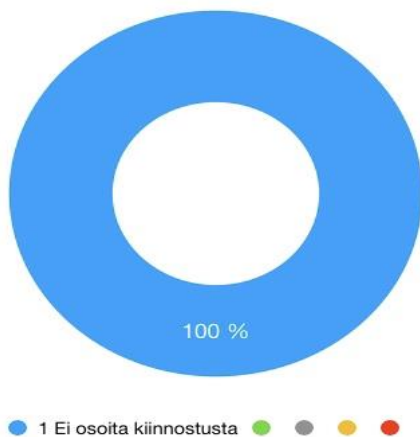

5d Etäleikki, leikkihalu

Testatuista koirista yksikään ei osoittanut kiinnostusta leikkiä avustajan kanssa.

5e Etäleikki, yhteistyö

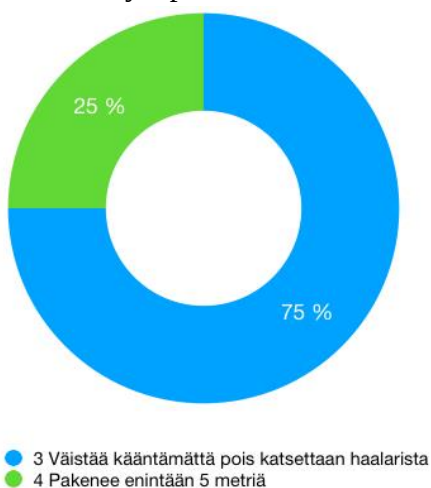

Testatuista koirista yksikään ei osoittanut kiinnostusta yhteistyöhön etäleikkijän kanssa.

Osa 6 Yllätys (6a, 6b, 6c, 6d, 6e)

Yllätyksessä eli haalarilla kuvataan koiran valmiutta toimia yllättävässä tilanteessa. Pelko-osiossa (6a) kuvataan, pysähtyykö koira, väistääkö tai pakeneeko se. Uhka/aggressio-osiossa (6b) arvioidaan osoittaako koira uhkauseleitä tai hyökkääkö se. Uteliaisuudessa (6c) kuvataan missä vaiheessa koira menee haalarin luo. Jäljelle jäävässä pelossa (6d) arvioidaan, onko koiran liikumisnopeudessa vaihtelua tai väistämistä, ja vastaavasti jäljelle jäävässä kiinnostuksessa (6e) osoittaako koira kiinnostusta haalaria kohtaan.

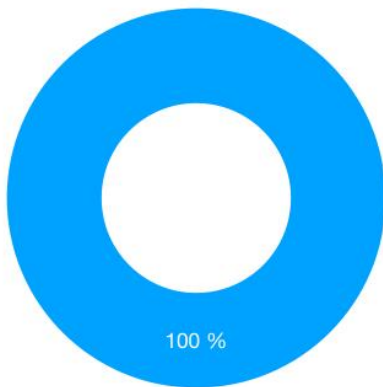
6a Yllätys, pelko

Testatuista koirista kolme väisti kääntämättä katsettaan haalarista ja yksi pakeni enintään viisi metriä.

6b Yllätys, puolustus/aggressio

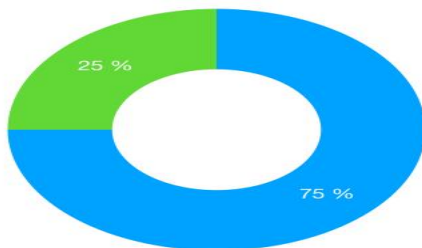
Testatuista koirista yksikään neljästä ei osoittanut uhkauseleitä.

1 Ei osoita uhkauseleitä

6c Yllätys, uteliaisuus

Testatuista koirista kolme meni haalarin luo, kun ohjaaja puhui kyykyssä ja houkutteli koiraa. Yksi koirista meni haalarin luo, kun ohjaaja oli edennyt puoliväliin.

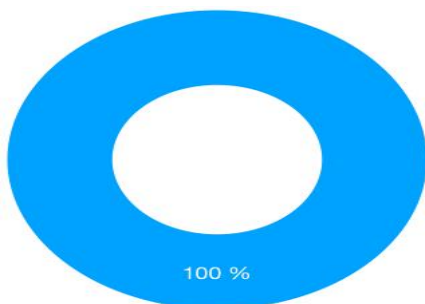

2 Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa

4 Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin

6d Yllätys, jäljellejäävä pelko

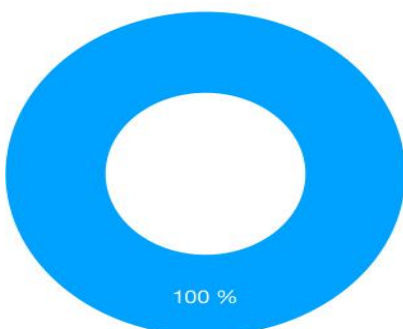
Testatuista koirista yksikään neljästä ei osoittanut minkäänlaista liikkumisnopeuden muutosta tai väistämistä.

1 Ei minkäänlaista liikkumisnopeuden vaihtelua tai väistämistä

6d Yllätys, jäljellejäävä kiinnostus

Kukaan neljästä testatusta koirasta ei osoittanut kiinnostusta haalariin.

1 Ei osoita kiinnostusta haalariin

Osa 7. Ääniherkkyys (7a, 7b, 7c, 7d)

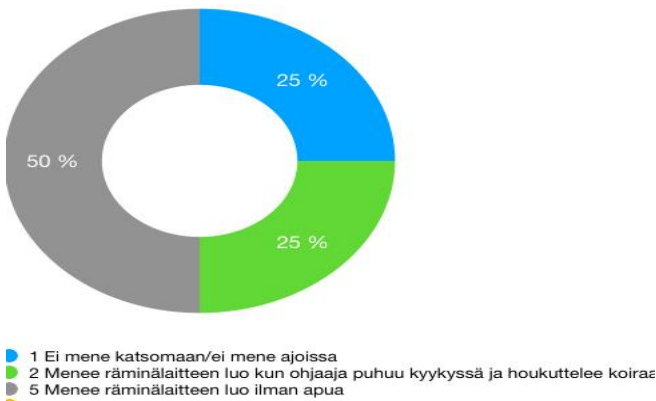
Ääniherkkydessä kuvataan koiran reaktioita yllättävän äänen yhteydessä. Pelko-osiossa (7a) kuvataan millä tavoin koira toimii äänen kuullessaan – pysähtyykö, väistääkö tai pakeneeko se. Uteliaisuusosiossa (7b) kuvataan, meneekö koira laitteen luo ja missä vaiheessa. Jäljellejäävässä pelossa (7c) arvioidaan, onko koiran liikkumisnopeudessa vaihtelua tai väistämistä, ja vastaavasti jäljellejäävässä kiinnostuksessa (7d) osoittaako koira kiinnostusta ja minkälaista laitetta kohtaan.

7a Ääniherkkyys, pelko

Testatuista koirista kolme väisti kääntämättä pois katsettaan ja yksi pakeni enemmän kuin viisi metriä.

7b Ääniherkkyys, uteliaisuus

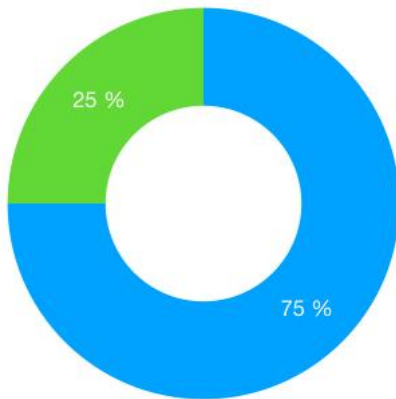
Testatuista koirista yksi ei mennyt katsomaan/ei mennyt ajoissa, yksi meni räminälaitteen luo, kun ohjaaja puhui kyykyssä ja kaksi meni räminälaitteen luo ilman apua.

7c Ääniherkkyys, jäljellejäävä pelko

Testatuista neljästä koirasta yksikään ei osoittanut minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä.

7d Ääniherkkyys, jäljellejäävä kiinnostus

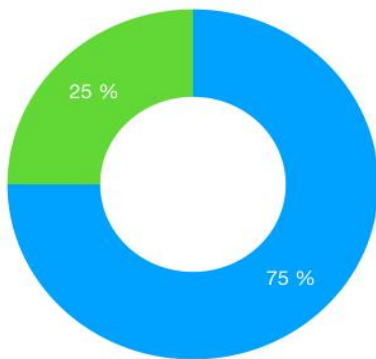
● 1 Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan
● 2 Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla

Testatuista koirista kolme ei osoittanut kiinnostusta räminälaitetta kohtaan ja yksi pysähtyi, katseli tai haisteli räminälaitetta yhdellä ohituskerralla.

Osa 8. Aaveet (8a, 8b, 8c, 8d, 8e)

Aaveissa kuvataan koiran reaktioita, kun uhkaavasti liikkuvat koiran näkökulmasta tuntemattomat kohteet lähestyvät hitaasti edestäpäin kohti koiraa. Aave-osassa kaksi toisistaan 25 metrin päässä ja 20 metrin päässä koirasta olevaa valkokaapuista aavetta lähestyy vuoron perään liikkuen kohti koiraa. Aaveiden ollessa noin 4 metrin päässä koirasta (jos koira ohjaajan edessä tai sivulla) tai ohjaajasta (koira ohjaajan takana) ne pysähtyvät ja kääntyvät ympäri samalla laskien kätensä alas siten, että koira voi nähdä kädet. Ohjaaja päästää tässä vaiheessa otteensa koiran taluttimesta. Koiralle annetaan tarvittaessa tukea siten, että ohjaaja siirtyy ohjeiden mukaisesti lähemmäksi aavetta ja lopulta voi riisua aaveelta hupun päästä, jotta koira näkee hupun alla olevan ihmisen. Uhka/aggressio (8a) osiossa arvioidaan osoittaako koira uhkauseleitä. Tarkkaavaisuudessa (8b) kuvataan, miten koira tarkkailee aaveita. Pelko-osiossa (8c) arvioidaan, pelkääkö koira ja missä se seisoo. Uteliaisuudessa (8d) kuvataan miten ja milloin koira menee katsomaan aavetta. Kontaktinotossa (8e) kuvataan miten koira ottaa kontaktia aaveeseen.

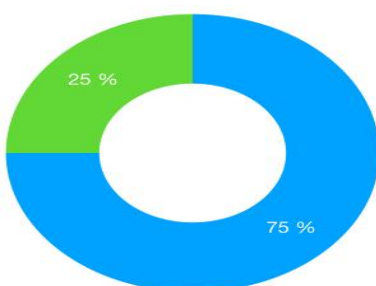
8a Aaveet, puolustus/aggressio

● 1 Ei osoita uhkauseleitä ● 2 Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä

Testatuista koirista kolme ei osoita uhkauseleitä ja yksi koirista osoitti yksittäisiä uhkauseleitä.

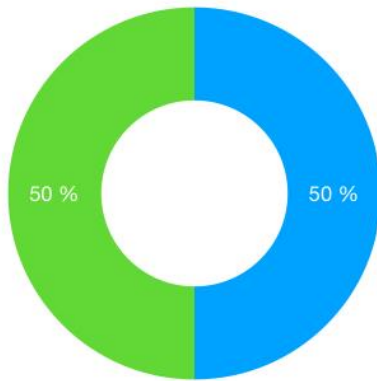
8B Aaveet, tarkkaavaisuus

● 3 Tarkkailee aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai koko ajan toista
● 5 Tarkkailee molempia aaveita koko osion ajan

Testatuista koirista kolme tarkkaili aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai toista koko ajan. Yksi koira tarkkaili molempia aaveita koko osion ajan.

8c Aaveet, pelko

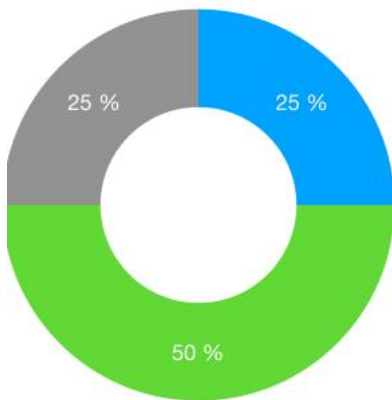

- 1 On ohjaajan edessä tai sivulla
- 2 On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa

Testatuista koirista kaksi oli ohjaajan edessä tai sivulla. Kaksi koirista oli enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa.

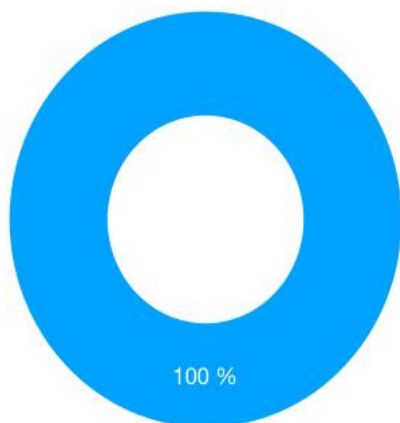
8d Aaveet, uteliaisuus

Testatuista neljästä koirasta kaksi meni katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoleenväliin, yksi koira meni katsomaan, kun ohjaaja oli ottanut hupun pois/ei mennyt ajoissa ja yksi koira meni katsomaan ilman apua.

- 1 Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta hupun pois/Ei mene ajoissa
- 4 Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoleenväliin
- 5 Menee katsomaan ilman apua

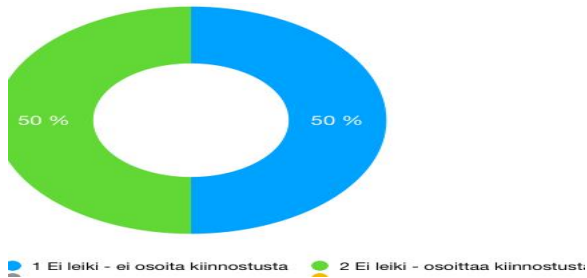
8e Aaveet, kontaktinotto aaveeseen

- 4 Ottaa itse kontaktia avustajaan

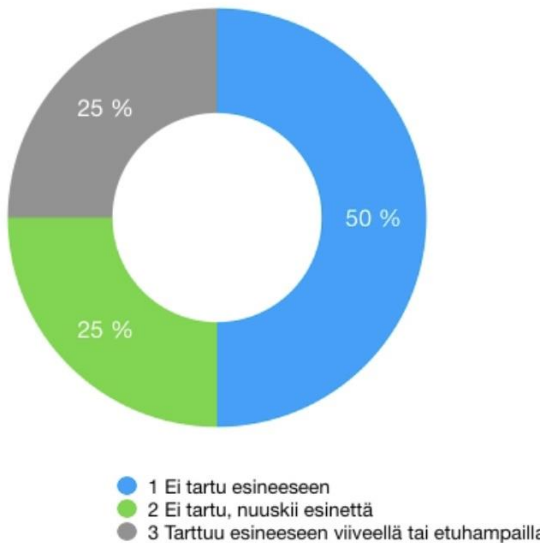
Testatuista neljästä koirasta kaikki ottivat itse kontaktia avustajaan.

9a Leikki 2, leikkihalu

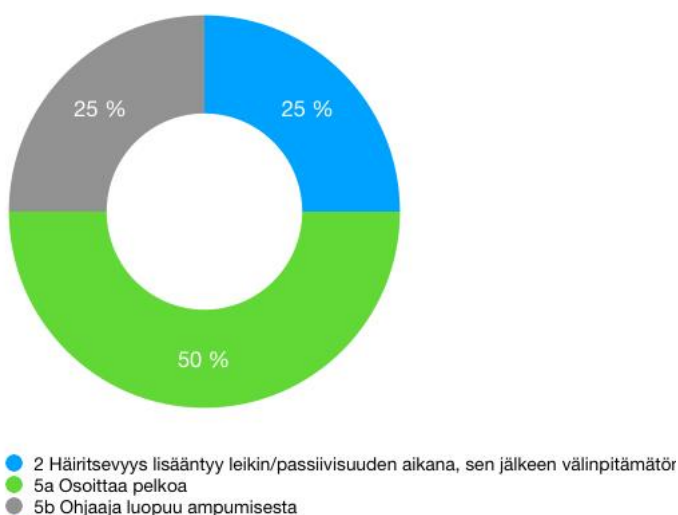
Testatuista neljästä koirasta kaksi ei leikkinyt eivätkä osoittaneet kiinnostusta ja kaksi ei leikkinyt, mutta osoittivat kiinnostusta.

9b Leikki 2, tarttuminen

Testatuista neljästä koirasta kaksi ei tarttunut esineeseen, yksi ei tarttunut, mutta nuuski esinettä ja yksi tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla.

10 Ampuminen

Testatuista neljästä koirasta kaksi osoittaa pelkoa, yhdellä häiritsevyys lisääntyy leikin/passiivisuuden aikana, mutta olivat sen jälkeen välinpitämättömiä ja yhden koiran ohjaaja luopui ampumisesta.

Liite 2
SmartDog-testi

SMARTDOG TESTIRAPORTTI

TESTI PVM: 2.1.2025 **PAIKKA: Liminka**

KOIRA: Jantar Hemmo, "Hemmo"

ROTU: etelävenäjänkoira

TESTAAJA: Kati Vierimaa

KOKONAISARVIO TESTIN PERUSTEELLA

Hemmo osallistui aiemmin persoonallisuusarvioon, jonka aikana suoritettiin osa testeistä. Toisella testikerralla täydennettiin puuttuvat osiot, jolloin kokonaisuudesta muodostui Kognitio-testikokonaisuus. Hemmo saapui testitilaan rauhallisen itsevarmana, kuten edelliselläkin kerralla. Hän tervehti testaajaa rennosti ja luottavaisesti, ja päästyään vapaaksi tutki tilaa rauhallisen aktiivisesti.

Ensimmäisellä testikerralla Hemmo suoritti mm. sylinteritestin, tilaan liittyvän ongelmanratkaisutehtävän ja mahdottoman tehtävän. Sylinteritestissä hänen itsehillintänsä oli kohtalaisen hyvä. Tilaan liittyvä ongelmanratkaisutehtävä, V-aita, ratkesi nopeasti ja itsenäisesti. Mahdottomassa tehtävässä Hemmo käytti sekä itsenäistä että ihmiseen tukeutuvaa strategiaa, osoittaen monipuolista ongelmanratkaisukykyä.

Eleosiossa Hemmo ymmärsi eleitä erinomaisesti, lukuun ottamatta katse-elettä, jota hän ei ymmärtänyt. Vaikka Hemmo osaa tulkita eleitä hyvin, hän ei kuitenkaan mene harhaan Huijaus-osiossa. Testin haastavinta osiota, loogista päättelytehtävää, Hemmo ei ymmärtänyt. Hän myös kieltäytyi yrittämästä pari kertaa, mikä viittaa siihen, että tehtävä oli hänen mielestään selvästi liian vaikea.

Muistin kesto -tehtävässä Hemmo muisti oikein kolme neljästä toistosta, mikä on hieman keskimääräistä parempi tulos. Sosiaalisen mallioppimisen tehtävässä Hemmo ei ollut kiinnostunut kokeilemaan ratkaisua eikä osoittanut viitteitä sosiaalisesta mallioppimisesta. Pääosin Hemmo oli kuitenkin motivoitavissa ruoan avulla.

Pienessä persoonallisuusarviossa testattiin myös osioiden outo objekti ja leikkihalukkuus. Hemmo osoitti arkirohkeutta tutustumalla outoon objektiin itsenäisesti ennen omistajaa. Leikkiosiossa Hemmo innostui leikkimään vetoleikkiä testaajan kanssa innokkaasti. Hemmon vahvuus on sen sosiaalinen ja avoin luonne. Hemmo onnistui hyvin muistitehtävässä. Toinen testikerta vahvisti kuvaa siitä, että Hemmo on myös erittäin taitava ihmisten eleiden tulkitsemisessa. Koko testin ajan Hemmo oli rauhallinen, läsnä oleva ja avoin testaajaa kohtaan. Lisäksi Hemmo suhtautui luottavaisesti kaikkiin käytettyihin testivälineisiin eikä osoittanut pelkoa missään tilanteessa.

SMARTDOG TESTIRAPORTTI

TESTI PVM: 1.11.2024**PAIKKA: Liminka****KOIRA: Femida White Simuran, "Helmi"****ROTU: etelävenäjänkoira****TESTAAJA: Kati Vierimaa**

KOKONAISARVIO TESTIN PERUSTEELLA

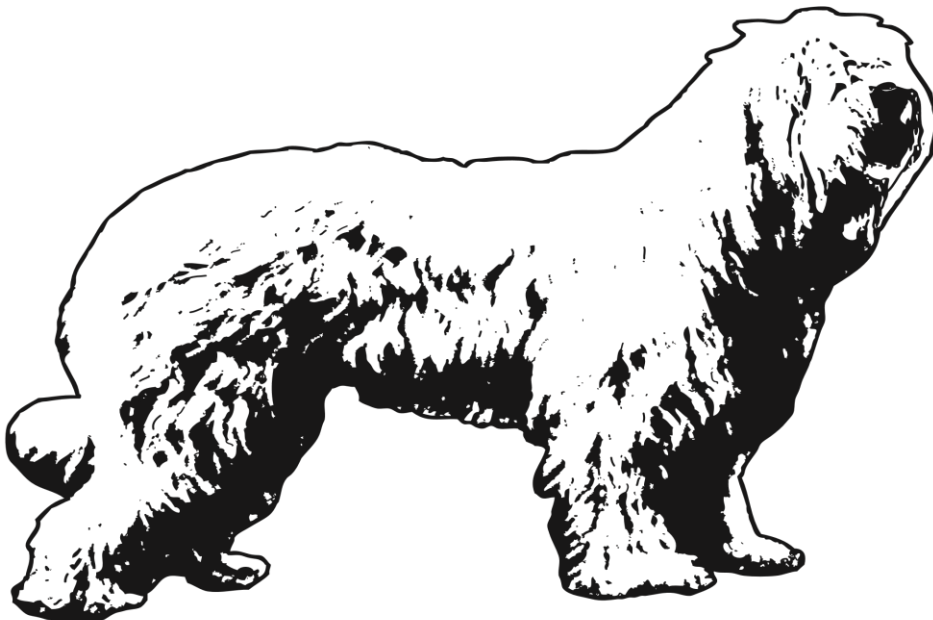
Helmi saapuu testitilaan rauhallisesti ja varovaisen harkitsevasti. Heti tilaan tultuaan se tarkistaa vieraan ihmisen, sallii kosketuksen, mutta ei aktiivisesti hakeudu kontaktin pariin eikä jää pidemmäksi aikaa tutustumaan testajaan. Testitilassa vapaaksi päästyään Helmi tutkii tilaa nuuskien hieman, liikkuen tilassa korostetun rauhallisesti. Uuden tilanteen tuomasta jännittyneisyydestä huolimatta Helmi suostuu syömään tarjottuja nameja. Helmillä on erinomainen itsehillintä sylinteritestissä. Ensimmäisen testiosion haastavin tehtävä on lähinnä toistojen lukumäärä. Ihmisten eleiden tulkinta vaikuttaa Helmille haastavalta, ja ainoa ele, jonka se selvästi ymmärtää, on kädellä ristiin osoittaminen. Huijausosiossa Helmi tekee valintansa johdonmukaisesti valiten purkit, joihin se näkee namin putoavan. Tilaan liittyvän ongelmanratkaisutehtävän, V-aidan, Helmi ratkaisee itsenäisesti.

Helmi ei ymmärrä testin vaikeinta osiota, loogista päättelytehtävää. Tehtävässä Helmi kieltäytyy valitsemasta purkkeja, tehtävä on sille haastava. Mahdottomassa tehtävässä Helmi on tyyliltään rauhallinen ongelmanratkaisija. Helmi käyttää suurimman osan mitatusta ajasta tehtävän suorittamiseen, sekä itsenäisesti että apua pyytämällä. Muistin kesto – tehtävässä Helmi muistaa kolme toistoa neljästä. Sosiaalisen mallioppimisen tehtävässä Helmi osoittaa mallioppimisen taitoa, vaikka ei toistettavasti opi koneenkäyttötaitoa.

Helmin vahvuuksia testissä ovat sen muisti, tilaan liittyvä ongelmanratkaisukyky sekä joustavuus ongelmanratkaisussa. Jännittyneisyydestään huolimatta Helmin keskittymiskyky on kohtalaisen hyvä, se suostuu syömään testilaitteista, eikä pelkää käytettyjä testilaitteita. Helmin kaltainen koira tukeutuu rutiineihin ja tuttuihin ympäristöihin. Helmin itsevarmuutta voi tukea antamalla sille mahdollisuuden toimia omaehtoisesti, omassa tahdissaan ja vapaasti valita toimintansa. Erityisen tärkeää on, että Helmi saa tarvittaessa ottaa etäisyyttä jännittäviin asioihin, jotta tilanteet eivät kuormita sitä liikaa. Palkkioiden suunnalla ja ajoituksella on myös merkitystä: palkitseminen kannattaa suunnata aina pois päin pelottavasta kohteesta, mikä auttaa vähentämään jännitystä ja vahvistaa positiivista kokemusta.

Liite 3
kansikuvassa v.2009

ER15192/07	narttu	C.I.B. FIN MVA EE MVA RU MVA BALTV-09 V-09 V-10 EEV-09 RKFV BRAVEHEART BOIRA BELYJ BOYAR
FIN38693/06	narttu	EE MVA RU JMVA BY JMVA LT JMVA LV JMVA EE JMVA BALTV-07 JV-07 PMV-07 BALTV-08 V-08 PMV-09 EEJV- 07 LVV-08 LTV-08 MVV-14 MERANOS GOLDA
FIN38689/06	uros	FI MVA SE MVA MERANOS SILVER
ER10553/01	narttu	FIN MVA RU MVA BALTVV-08 HÖMPPÄPEPUN FAZER

Suomen etelävenäjänkoirat ry